

SIVIARI & TOTAAALI

2/1999 - Aseistakieltäytyjäläiitto ry

Neljännesvuosisata
antimilitaristista
toimintaa

Sivari & Totaali -lehti on Aseistakieltäytyjäliitto ry:n neljästi vuodessa julkaisema antimilitaristinen kulttuurilehti.

ISSN 1235-4406

Tilaukset: 80 mk/vuosi,
tili 800017 - 750541
Liiton jäsenille lehti on ilmainen.

TOIMITUS
Johanna Koskinen, päätoimittaja
Kaj Raninen, Jyrki Lappalainen
(etunimi.sukunimi@aseistakieltaytyjalitto.fi)

materiaalia
tähän lehteen on toimitellut:
Kaj Raninen, Jyrki Lappalainen, Otso Kivekäs,
Simo Hellsten, Tommi Taipale, Juha Keltti,
Hans Hellen, Ville Vuorjoki, Jukka Peltokoski,
Jouni Westling, Jarkko Saipio, Margaret Melicharova, FME, TP2000, TFF sekä muutama tuntemattomaksi jäänyt henkilö...

taitto & ulkoasu: Jyrki Lappalainen

Kannen kuva: Ville vuorjoki

Takakansi: Suomen Antimilitaristisen liiton kokous 1923 (Suomen Rauhanliiton postikortit)

painopaikka:
Pyhäjokiseudun kirjapaino SLP oy, Oulainen 1999

Kaikki lehdentekoon kiinnostusta tuntevat voivat lähettää materiaalia julkaisuumme. Seuraava lehti ilmestyy syyskuussa..

Toimitustyön kannalta olisi kätevintä, jos juttusi saapuisivat meille levykkeellä (pc/mac - rtf, txt, tif), mutta otamme toki myöskin vastaan käsin kirjoitettuja hengentuoksia. Kuvittajille ohjenuorana olkoot se, että piirroksat on parasta taiteilla mustalla tussilla valkoiselle paperille, jotta painojälki olisi mahdollisimman hyvä.

Me toimituksessa katsomme oikeudeksemme päättää julkaistavista jutuista ja tarvittaessa lyhentää niitä sekä korjata kielioppi- ym. vihreitä.

Lehdessä esitetyt artikkelit eivät välttämättä vastaa kaikkien kirjoittajien tai toimituskunnan näkemyksiä. Kukin seisoo omien artikkeleidensa takana.

Sivari & Totaali on kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton Kultti ry:n jäsen

www.kultti.net

ikkona

SIVIILIPALVELUSMIESTEN TYÖNSEISAUS ONNISTUI

Arviolta 700-900 siviilipalvelusmiestä oli 12. toukokuuta poissa palveluspaikoiltaan. Työnseisauksen tarkoitus oli tuoda esiin sitä, että siviilipalveluslakiin sisältyy useita vakavia puutteita. Lakkoilevien sivareiden päävaatimukset ovat lyhyempi palvelusaika, palveluspaikatilanteen kuntoonsaattaminen ja vapauttaminen aseellisista tehtävistä myös mahdollisen sodan ajaksi.. Osa lakkolaisista käytti päivän tekemällä vapaaehtoistöitä Kosovon kriisistä kärsivien pakolaisten auttamiseksi. Helsingissä pidettiin lisäksi informaatiotiltaa Kolmen sepän patsaalla ja Rovaniemellä järjestettiin Ruokaa ei aseita -tapahtuma.

keskiviikkona
12.5.-99

siviilipalvelusmiesten
LAKKO

vaadimme:

- 240 vrk:n palvelusaika
- Palveluspaikatilanteen kuntoon
- Vapautus aseista myös sodan aikana

ASEISTAKIELTÄYTYJÄLIITTO - puh: 09-140 427, fax: 09-147 297, e-mail: ak@aseistakieltaytyjalitto.fi

ASEISTAKIELTÄYTYJÄLIITTO RY

AKL on vuonna 1974 perustettu nuorten rauhanjärjestö. Sillä on kaksi roolia: toisaalta se toimii aseistakieltäytyjien etujärjestönä, toisaalta se on kaikille avoin militarismiin vastainen järjestö. Sen jäseneksi voivat liittyä ja siinä toimia kaikki iästä tai sukupuolesta riippumatta.

AKL ei usko aseisiin perustuvaan turvallisuuteen. On väärä lähtökohta, että eri valtioiden ja niissä asuvien ihmisten intressit ovat vastakkaiset, että turvallisuus on turvallisuutta toisia valtioita, toisia ihmisiä vastaan. Toisten ihmisten tappaminen tai siihen valmistautuminen ei luo suojaa todellisia uhkia, esim. ympäristöongelmia tai köyhyyttä vastaan. Pikemminkin sota ja asevarustelu pahentavat näitä ongelmia tuhlaamalla niiden ratkaisemiseen kipeästi tarvittavia taloudellisia ja inhimillisiä voimavaroja. Ihmiskunta voi ratkaista olemassaoloaan ja kotiplaneettaansa uhkaavat vaarat vain toimimalla yhdessä.

Aseisiin perustuvan turvallisuuden sijasta AKL haluaa omalta pieneltä osaltaan olla rakentamassa

maailmaa, jossa vallitsee todellinen turvallisuus. Turvallisuus, joka ei perustu aseisiin, vaan siihen, ettei kukaan enää tarvitse aseita. AKL:n toiminnan pohjana on kansainvälinen sodanvastustajien julistus: "Sota on rikos ihmiskuntaa vastaan. Siksi olen päättänyt olla tukematta minkäänlaista sotaa ja kamppailla sotien kaikkien syiden poistamiseksi". AKL näkee sotien syinä ihmisten välisen epätasa-arvon ja todellisten vaikutusmahdollisuuksien puutteen. Toisin sanoen se näkee sotien syynä rakenteellisen väkivallan, joka puolestaan luo väkivaltaisia rakenteita - armeijoita. Paitsi, että armeijat ovat tulosta rakenteellisesta väkivallasta, ne myös ylläpitävät sitä. Sen takia pidämmekin aseistakieltäytymistä ja antimilitarista toimintaa tärkeänä osana taistelussa oikeudenmukaisemman maailman puolesta.

Aseistakieltäytyjäliitto toimii siviilipalveluksen kehittämiseksi niin, että aseistakieltäytymisestä tulee varteenotettava vaihtoehto yhä useammalle asevelvolliselle, ja tukee totaalkieltäytymistä.

"Sota on rikos ihmiskuntaa vastaan. Siksi olen päättänyt olla tukematta minkäänlaista sotaa ja kamppailla sotien kaikkien syiden poistamiseksi"

SIVARILAKKO ROVANIEMELLÄ...

12.5 järjestetty päivän mittainen siviilipalvelusmiesten työnseisaus onnistui Rovaniemellä yli odotustusten, kun miltei kaikki palveluksessa olevat sivarit jättivät menemättä työpaikalleen. Samana päivänä sivarit jakoivat ruokaa Sampo-aukella ja keräsivät rahaa SPR:n Kosovo keräykseen.

Sivarit lähtivät mukaan lakkoon todella positiivisesti, he näkevät nykyisen palvelusajan sortavan sivareita, koska palvelusaika on yli kaksinkertainen lyhimpään varusmiespalvelusaikaan nähden. Noin kaksi viikkoa ennen lakkoo oli paikkakuntalainen sivari Jukka Kouri puhumassa "Onko enää oikeutta"-seminaarissa siviilipalvelusajan pituudesta. Tätä kautta saimme levitettyä tietoa myös muille tahoille järjestettävästä työnseisauksesta. Lakkopäivänä paikalla olikin enemmän vapaaehtoisia kuin olisimme tarvinneet. Kasvishernekeitto saatiin jaettua reilussa tunnissa ja SPR oli tyytyväinen kerättyyn rahasummaan.

Tämä siis kertoo sen todellisuuden, että paikallistason toiminta on tarpeellista, jos aiomme pyrkiä levittämään tietoa myös muulla kuin sanomalehtien välityksellä.

Ville Vuorjoki

... SEKÄ JYVÄSKYLÄSSÄ

Jyväskylän sivarilakko sai ihan kiitettävästi huomiota paikallisessa mediassa. Paikallinen valtalehti Keski-Suomalainen julkaisi lakkopäivänä 12.5. viiden lakkosivarin muokkaaman "Miksi sivarilakko?" -kirjoituksen paraatipaikalla kakkosivun Puheenvuoroja -palstalla. Lisäksi yksi lakkosivari kirjoitti Keski-Suomalaiseen lakon tiimoilta erillisen yleisönosastokirjoituksen, joka julkaisiin (14.5.) Myös Ylioppilaslehdessä oli kirjoitus sivarilakosta. YLE:n Radio Keski-Suomi haastatteli lakkopäivän uutisiinsa yhtä lakkosivaria.

Neljä sivaria keräsi lakkopäivänä avustuksia SPR:n Kosovon keräykseen, mistä SPR oli kiitollinen. Lupasivat ilmoittaa myöhemmin, paljonko sivarit saivat tempauksellaan rahaa kokoon.

Jukka Peltokoski

SIVARIKESKUKSESSA TILAN-

7. kesäkuuta sivarikeskukseen saapunut tämän vuoden kymmenes palvelukseenastumiserä on tavallista suurempi. "Palvelukseenastumispäivän iltaan mennessä keskukseen oli kirjoittautunut 110 miestä ja muutama alusta vähän myöhästynyt lienee vielä tulossa", keskukseen legioonalaistena vielä tuolloin palveluttu AKL:n hallituksen jäsen Sampsa Oinaala kertoi. Ylisuuren erän seurauksena keskuksen majoitustilat tulivat jotakuinkin täyteen ja keskukseen samaan aikaan olleet täydennyspalvelusvelvoitteet sijoitettiin väliaikaisesti Motelli Hanheen. Tavallisesti yhdessä palvelukseenastumiserässä on n. 90 miestä.

Siviilipalvelukseen hakeutuvien määrä on koko 1990-luvun ajan ollut suurempi kuin sen suorittamisen aloittavien määrä. Erityisen voimakkaasti erotus kasvoi 1990-luvun alkupuolella siviiriin hakeutuvien määrän noustessa jatkuvasti. Viime aikoina tilanne on ollut paremmin tasapainossa, mutta vuosien ajan kasvanut "suma" muodostaa edelleen todellisen ongelman.

Tähän saakka tilanne on pysynyt hallinnassa koska viranomaisilla on kaksi hakemuksen jättämistä seuraavaa kalenterivuotta aikaa kutsua sivari palvelukseen ja monet hakevat lykkäystä, mutta ylisuuret palvelukseenastumiserät ovat merkkejä "suman" purkautumisesta. Aseistakieltäytyjäliiton mukaan asiasta vastaavien viranomaisten onkin välttämätöntä ryhtyä toimenpiteisiin, jotta siviilipalvelukseen hakeutuvien ja sen aloittavien määrä saadaan pitkällä aikavälillä tasapainoon.

PARANNUSTA ASUMISKUSTANNUSTEN

Työministeriö asetti huhtikuun lopussa työryhmän, jossa käydään läpi sivareiden asumiskustannusten korvaamisjärjestelmän ongelmia ja yritetään löytää niihin ratkaisua. Tällä hetkellä palvelusaikaisen asunnon kustantaminen on siviilipalvelus-asetuksessa määrätty palvelupaikan tehtäväksi, mutta laiminlyönnit ovat yleisiä. Aseistakieltäytyjäliiton edustaja oli työryhmän kuultavana 1. kesäkuuta.

Aseistakieltäytyjäliiton näkemyksen mukaan siviilipalvelusmiesten asumiskustannusten korvaaminen on yksi siviili-palvelusjärjestelmän keskeisiä ongelmia, joten asian selvittäminen on äärimmäisen tervetullutta. Liiton mielestä ratkaisua nykytilanteen ongelmiin etsittäessä on lähitöidenomaisesti otettava huomioon kaksi asiaa. Ensimmäinen siviilipalveluslaissa taatun oikeuden ilmaiseen majoitukseen toteutumisen on turvattava kaikkien siviilipalvelusmiesten kohdalla. Toiseksi on myös otettava huomioon ratkaisun vaikutukset palvelupaikkatilanteeseen. Lienee varsin selvää, että siviilipalvelusmiesten siviilipalveluslaitoksille aiheuttamien ylläpitokustannusten määrä vaikuttaa palvelupaikkojen tarjontaan.

Nämä lähtökohdat huomioon ottaen ratkaisua olisi liiton näkemyksen mukaan etsittävä ensisijaisesti sellaisten mallien puitteissa, joissa vastuu asumiskustannuksista siirretään pois palvelupaikoilta. Paitsi että tällainen ratkaisu mitä ilmeisimmin estäisi siviilipalvelusmiesten lakisääteisiin oikeuksiin kohdistuvat loukkaukset asian suhteen ja johtaisi palvelupaikkojen määrän lisääntymiseen, se toteuttaisi myös varusmiesten ja siviilipalvelusmiesten yhdenvertaisuutta: varusmiesten tavoin siviilipalvelusmiehet ovat suorittamassa valtion heille asevelvollisuusjärjestelmän puitteissa asettamaa velvollisuutta, joten valtion tulisi myös vastata heidän toimeentuloaan palveluksen aikana.

Käytännössä kaksi vaihtoehtoa asumiskustannusten siirtämiseksi pois palvelupaikoilta olisivat ilmeisesti niiden siirtäminen Kelalle, kuten tilanne käytännössä monissa tapauksissa on ollut aikaisemminkin, tai työministeriön maksettaviksi, käytännössä siviilipalveluskeskukselle. AKL:n mielestä kumpikin näistä vaihtoehdoista merkitsisi selkeää parannusta nykytilanteeseen. Ryhmän työn tuloksia on odotettavissa vielä kesän aikana.

Lääninoikeudesta linjausta kurinpitoon

Uudenmaan lääninoikeus antoi huhtikuussa ratkaisun siviilipalvelusmiehen kurinpitopäätöksen johdosta tekemästä valituksesta. Päätöksessä siviilipalveluskeskus oli kurinpitorangeistukse-
na määrännyt T:lle päivärahan menetyksen 14 vuorokaudelta. Päätöksessä oli todettu, että T:ltä peritään korvaus rikotusta tietokoneesta. Perusteena oli se, että T oli toistuvasti, kielloista huolimatta törkeällä tavalla väärinkäyttänyt työpaikan (=siviilipalveluskeskuk-sen) tietokoneita.

Lääninoikeus ei tutkinut asiaa vahingonkorvausta koskevalta osalta eikä vaatimuksia siltä osin kuin on arvosteltu kurinpitomenettelyn toimittami-
seen liittyviä siviilipalveluskeskuksen henkilöstön suo-rittamia tutkimuksia (laitonta kotietsintää, kuten valittajan asiamies sitä luonnehti).

Lääninoikeus kumosi siviilipalveluskeskuksen johtajan päätöksen kurinpitorangeistuksen osalta. Perusteluja kannattaa lainata laajemminkin.

”Kurinpitomenettelyssä ei voida määrätä vahingonkorvausoikeudellisista seuraamuksista. Valituk-senalaisessa päätöksessä on vahingonkor-
vausta koskevalta osalta vain esitetty siviilipal-
veluskeskuksen johtajan kannanotto, jolla ei ole eikä ole voitukaan sitovasti ratkaista T:n velvollisuutta vahingonkorvauksen suorittamiseen.

”Lääninoikeus ei ole toimivaltainen tutkimaan hal-
lintokantelun luonteisia, siviilipalveluskes-
kuksen henkilöstön menettelyyn kurinpitorangeistusta edeltävissä tutkimuksissa liittyviä huomautuksia.

Sitten perusteluissa selvitetään siviilipalveluslain kurinpitorangeistusjärjestelmää, ja muistute-
taan: ”Siviilipalvelusasetuksen 30 §:n mukaan kurinpitoasiassa on tehtävä kirjallinen päätös, josta tulee ilmetä muun muassa rikkomus, sen teko-aika ja -paikka, sovelletut lainkohdat ja pää-
töksen perustelut.”

”Päätöksessä on todettu T:n toistuvasti kielloista huolimatta törkeällä tavalla väärinkäyttäneen työpaikan tietokoneita ja T:n avanneen tietoko-
neita (koteloita) sekä asentaneen koneisiin omia laitteita, erityisesti cdr-asemaa, kopioidakseen laittomasti pelejä, musiikkia ynnä muuta sellaista. Yhden tietokoneen on todettu tuhoutuneen täys-
in, vahingot noin 10 000 markkaa. Kurinpitopää-
töksestä ei ilmene, mitä siviilipalvelusvelvollisuut-
taan vastoin T on toiminut tai mitä siviilipal-
velusvelvollisuut-taan hän on laiminlyönyt. Päätök-
sestä ei liioin ilmene teon teko-aika, eikä siinä ole oikeusohjeina mainittu kuin siviilipalveluslain 24 ja 25 §:t. Lääninoikeus katsoi, että päätöksen perusteella ei voida todeta T:n syyllistyneen sellai-
seen siviilipalvelusvelvollisuuden rikkomiseen tai laiminlyöntiin kuin siviilipalveluslain 24 §:n 1 momentissa tarkoitetaan.”

Juha Keltti

juha.keltti@aseistakieltaytyjalitto.fi

ASEISTAKIELTÄYTYJÄLIITON VAATIMUKSET SIVIILIPALVELUS- JÄRJESTELMÄN KEHIT

1. Siviilipalveluksen tulee olla samanpituisen kuin keskimää-
räinen varusmiespalvelusaika (240 vrk).

-Kun siviilipalvelusmiesten palvelusaikaa (395 vrk) ei ole lyhennetty varusmiesten uusien palvelusaikojen astuttua voimaan, on sivari kestoltaan yli kaksinkertainen varusmiesten yleisimpään palvelusaikaan verrattuna ja yli puolitoistakertainen keskimääräiseen nähden. Näin suurta eroa saatetaan pitää Suomea sito-
vissa ihmisoikeussopimuksissa kiellettyinä syr-
jintänä. Amnesty International on ilmoittanut pitävänsä palvelusaikaa uudessa tilanteessa rangaistuksen luontoisena ja adoptoivansa sivarista kiellettyjä totaalkiellettyjä mieli-
pidevankeina.

Palveluksen kokonaiskesto määrittää ajan, jonka asevelvollisuutta suorittava on poissa normaalielämästään ja on näin ollen ainoa objektiivinen rasismittari siviili- ja varusmiespal-
veluksen välillä.

2. Siviilipalvelusmiehet tulee vapauttaa aseellisista tehtävistä myös muulloin kuin rauhan aikana.

-Aseistakieltäytyjien kriisinaikaista asemaa ei ole määritelty laeissa mitenkään ja heidän koh-
telunsa mahdollisen sodan aikana pääesikun-
nan päätettävissä. Periaatteessa on täysin mah-
dollista, että sotilaallisesti kouluttamattomia henkilöitä määrättäisiin aseellisiin tehtäviin. Aseellisista tehtävistä vapauttaminen sodan aikana ei merkitsi sitä, ettei aseistakieltäyty-
jillä olisi kriisitilanteessa mitään velvollisuuksia; sen sijaan heidän velvollisuutensa tulisivat määritellyiksi valmius-, väestönsuojelu- ja puolustustilalakien kautta.

3. Työministeriölle on annetta-
va oikeus yksin hyväksyä myös yksityisoikeudelliset siviilipal-
veluslausekkeet.

-Yleishyödyllisillä yksityisoikeudellisilla yhtei-
söillä on vuodesta 1992 alkaen ollut mahdol-
lisuus hakea siviilipalveluspaikoiksi, mutta ne täytyy kaikki hyväksyä erikseen siviili-palvelu-
sasetuksessa. Vaikka menettely on muuttunut parin viime vuoden aikana jonkin verran joustavamaksi - aikaisemman 3-4 vuoden sijasta hakijat joutuvat odottamaan päätöstä pahimmillaankin vain reilun vuoden - aiheut-
taa se silti turhaa viivettä palveluspaikkojen hyväksymiseen tilanteessa, jossa palveluspaik-
koista on pulaa. Ongelma ratkeaisi siirtämällä yksityisoikeudellisten palveluspaikkojen hyväksyminen työministeriölle, kuten asia on jo julkisoi-
keudellisten palveluspaikkojen kohdalla.

4. Siviilipalvelusmiesten lakisää-
teisiin oikeuksiin kohdistuvat loukkaukset on estettävä

-Siviilipalveluslain mukaan siviilipalvelusmie-
hillä on palveluksena aikana oikeus ilmaiseen majoitukseen, ruokailuun ja terveydenhoitoon. Siviilipalvelusasetus taas määrää tämän yllä-
pitovelvoitteen palveluspaikoille. Monet pal-
veluspaikat pyrkivät kuitenkin laiminlyömään velvoitteitaan erityisesti majoituksen osalta. Tällaiset loukkaukset on estettävä tehostamalla valvontaa ja siirtämällä siviilipalvelusmiesten ylläpitokustannukset joko osittain tai kokonaan valtion maksettaviksi.

Jälkimmäinen muutos johtaisi mitä ilmeisim-
min myös palveluspaikkojen määrän lisää-
ntymiseen ja toteuttaisi siviilipalvelusmiesten ja varusmiesten yhdenvertaisuuden asian

TTÄMISEK-

suhteen: sivarit ovat varusmiesten tavoin suorittamassa valtion heille asevelvollisuusjärjestelmän osana määräämä palvelusta, joten valtion tulisi myös vastata heidän ylläpidostaan palveluksen aikana.

5. Mahdollisuus suorittaa siviilipalvelus ulkomailla (esim. ke-hitysyhteistyötehtävissä) tai korvata siviilipalvelus vastavalla ulkomaanpalvelulla on toteutettava.

-Nykyisen siviilipalveluslain perusteluissa todetaan, että siviilipalveluksen tavoitteena on mm. kansainvälisyys-, rauhan- ja ympäristökykyä koskettava kansalaiskasvatus. Tämä huomiota ottaen olisi hyvin luonnollista, että palveluksen voisi suorittaa myös ulkomailla joko muiden maiden julkishallinnon tai kansalaisjärjestöjen piirissä. Vastaava on mahdollista useissa muissa Euroopan maissa. Se olisi yhteensopiva myös Euroopan parlamentissa esillä olleiden "eurooppalaista siviilipalvelusta" ja eurooppalaisia siviilivalmiusjoukkoja koskevien suunnitelmien kanssa.

6. Sotilasviranomaisten velvollisuutta tiedottaa mahdollisuudesta hakeutua siviilipalvelukseen ennen palvelusta, palveluksen aikana ja asepalveluksen jälkeen on tarkennettava.

-Siviilipalvelusasetus velvoittaa sotilasläänien esikunnat antamaan "jokaiselle kutsunnanalaiselle tarpelliset tiedot mahdollisuudesta hakeutua siviilipalvelukseen ja siviilipalveluksen sisällöstä". Käytännössä tämä ei kuitenkaan toteudu. Kutsuntatilaisuuksissa siviilipalvelus usein vain mainitaan, aina ei sitäkään. Myöskään

Keskustoimistolle uusi työntekijä osittaiskieltäytyjä Samps Oinaalasta

Vuonna -79 syntynyt helsinkiläinen Samps Oinaala aloittaa heinäkuussa työharjoittelun järjestösihteerinä AKL:n keskustoimistolla Rauhanasemalla, kun nykyinen järjestösihteeriksi Otso Kivekäs lopettelee urakehityksen viedessä miehen linnan. Sampsan toimenkuvaan kuuluu mm. puhelinneuvonta sivariasioissa ja sivaritoiminnan organisointi ja kehittäminen. Häntä on myös ehdotettu liiton varsinaiseksi edustajaksi Siviilipalvelusasiain neuvottelukuntaan (SPAN) edellisen edustajan erottua tehtävästään toukuussa. AKL:n toimintaan Samps on tullut mukaan organisoituaan ensimmäistä sivarilak-koa Lapinjärveltä käsin viime syksynä. Liiton hallitukseen hänet valittiin edellisessä kevätiliittokokouksessa. Samps osallistui myös viime kevään sivarilakon järjestelyihin.

Sampsasta on kahdeksan kuukauden leegioona-laisuuden myötä kehittynyt asian tuntija Lapinjärven koulutuskeskuksen asioissa. Ensimmäiset neljä kuukautta Samps työskenteli koulutuskeskuksen keittiössä. Loppuaikoina hän teki vaihtelevan kestoisia hanttihommia, joista erityismaininnan ansaitsee lehdistössäkin huomioitu EU-rahoitusta saanut vanhan sikala-rakennuksen innovatiiviseen korjausrakentamiseen osallistuminen lapiohommien merkeissä. Oltuaan 10.6.-99 palveluksessa keskimääräisen varusmiespalvelusajan verran eli 240 päivää Samps lopetti sivarin ja kieltäytyi sen loppuun suorittamisesta. Keskeisimpinä perusteluina osittaiskieltäytymiseen hän ilmoitti palvelusajan pituu-

den ja siviilipalvelusmiesten sodanaikaisen aseman. Kieltäytymisilmoituksessaan Samps myös kritisoi resursien tuhlaamisesta nykyisenkaltaiseen maanpuolustusjärjestelmään, kun samaan aikaan monet ympäristö- ja yhteiskunnalliset ongelmat odottavat ratkaisemista. Sampsan muuta yhteiskunnallista toimintaa edustaa vaikuttaminen Maan ystävien liikennekampanjassa, Helsinki-Pietari Grass-roots Connectionissa ja Vapaa Vuotos -liikkeessä sekä toimiminen Vanhankaupungin kulttuuri-ekologinen klubi ry:ssä mm. yhtenä kaupungin viimeisistä lammaspaimenista.

Sivari&Totaalin puolesta toivotan Sampsalle rattaosia ja työntäyteisiä hetkiä Rauhanasemalla.

Kansanedustaja Jaakko Laakso esittää sivarin

Eduskunnan puolustusvaliokunnan varapuheenjohtaja, kansanedustaja Jaakko Laakso (vas) esittää jättämässään lakialoitteessa siviilipalveluksen palvelusajan lyhentämistä nykyisestä 13 kuukaudesta kahdeksaan kuukauteen.

Aloitteessa esitetään lain muuttamista myös siten, että siviilipalvelusvelvollisuutta ei rajattaisi ainoastaan rauhan aikaan. Siviilipalvelusmiesten asema pitäisi määritellä myös kriisinhallintatilanteissa ja sodan aikana.

Laakso huomauttaa aloitteen perusteluissa, että YK:n ihmisoikeustoimikunnan hyväksymän siviilipalvelusta koskevan lausuman mukaan siviilipalvelus ei saa olla luonteeltaan rankaisevaa. Tämän on eri selvityksissä katsottu tarkoittavan mm. sitä, että siviilipalveluksen kesto suhteessa varusmiespalveluksen kesto ei saa olla suhteettoman pitkä. Aseellisessa palveluksessa olevista jo 65 % suorittaa 9 kuukauden tai sitä lyhyemmän palveluksen (6 kk).

Myös ulkoasianministeriö on antamassaan lausunnossa todennut ihmisoikeussopimukseen viitaten, että siviilipalvelusajan lyhentämistä tulisi vielä vakavasti harkita.

TOTAALI UUTISET

Totaalikieltäytyjien määrän voimakas lisääntyminen alkaa näkyä entistä enemmän myös oikeusjuttujen määrässä. Toukokuun jälkipuoliskolla oikeuden edessä oli neljä totaalia ja kesäkuun ensimmäisellä viikolla kaksi. Kesäkuun

Toukokuun 1. päivänä Suomen vankiloissa istui 14 siviilipalvelusrikoksesta tai asevelvollisuudesta kieltäytymisestä tuomittua vankia. Korkeimmillaan samalla kertaa linnassa olevien määrä oli huhtikuun alussa, jolloin vankiloissa istui 15 aseistakieltäytyjää..

Kaikkien tiedossa lienee, että Amnesty International on ilmoittanut useita kertoja tunnustavansa nykyisten varusmiespalvelusaikojen aikana kieltäytyneitä totaalikieltäytyjiä mielipidevangeiksi. Vankeustuomioiden hitaahkon täytäntöönpanon ja asiassa ilmenneiden teknisuontoisten ongelmien johdosta Amnesty ei ole vielä tehnyt yhtään adoptiopäätöstä, mutta tilanne muuttunee pian.

kolmelle tuomio Loviisassa

Loviisan käräjäoikeus tuomitsi tiistaina 18. toukokuuta kolme nuorta miestä ehdottomiin vankeusrangaistuksiin siviilipalvelusrikoksesta, koska he kieltäytyivät suorittamasta asevelvollisuutta.

Rakennustyömies Antra Löövi

Kotkasta ja opiskelija Kari Ilves Lohjalta tuomittiin 197 päiväksi vankeuteen. Kumpikaan ei ole suorittanut päivääkään mitään ase-velvollisuusjärjestelmään sisältyvää palvelusta. Sähköasentaja Sami Korhonen Kuopista oli suorittanut siviilipalvelusmiesten koulutusjakson kahdesti, yhteensä 61 päivää, joten hänet tuomittiin vankeuteen 167 päiväksi. Toisin kuin tavallisista rikoksista tuomituilla, totaalikieltäytyjillä ei ole mahdollisuutta päästä ehdonalaiseen vapauteen, vaan tuomio on istuttava päivästä päivään. Kari Ilves ja Sami Korhonen ovat ilmoittanut tyytymättömyytensä tuomioon.

Kieltäytymisen syynä oli Korhosella siviilipalvelusmiesten syrjivä palvelusaika verrattuna varusmiehiin ja siviilipalvelusasioiden kohtuuttoman huono järjestäminen, ennenkaikkea jatkuva palvelupaikkapula. Löövi taas katsoi, että on yksilönvapauden vastaista pakottaa ihmiset antamaan väkivalta palveluja valtion käyttöön, varsinkin kun Suomen valtion politiikka esim. aseviennin osalta on täysin moraalitonta. Ilveksen kieltäytymisen taustalla

oli vegaaninen elämäntapa, jonka mukaan eläinten - ja siis myös ihmisten - riistäminen ei ole hyväksyttävää, sekä näkemys armeijalaitoksen vahingollisuudesta Suomen kehityksen kannalta.

Amnesty International pitää ilmoituksensa mukaan siviilipalveluksen kestoja syrjivänä ja tunnustaa mielipidevangeiksi sellaiset suomalaiset totaalikieltäytyjät, jotka ovat kieltäytyneet varusmiesten uusien palvelusaikojen astuttua voimaan helmikuussa 1998. Kaikki tänään tuomitut sopivat tähän määritelmään, ja lienevät siten tulevaisuudessa kansainvälisillä mielipidevankilistoilla.

totaalikieltäytyjälle vankeutta Kouvolassa

20-vuotias kouvolaalainen opiskelija Jukka Johansson tuomittiin tiistaina 25. toukokuuta 6 kk:n 16 vrk:n ehdottomaan vankeusrangaistukseen Kouvolan käräjäoikeudessa. Totaalikieltäytyjä Johansson oli kieltäytynyt siviilipalveluksesta tämän vuoden huhtikuussa.

Johansson toteaa kieltäytymisilmoituksessaan, että hallituksilla ei ole oikeutta päättää ihmisten elämästä ja kuolemasta, liikkumisen vapaudesta tai eriarvoisuudesta asuinpaikan perusteella. Asevelvollisuusjärjestelmän hän näkee rajoittavan yksilönvapautta. Hän korostaa myös pitävänsä hyvin-

voinnin epätasaisen jakautumisen kaltaisia asioita sotilaallisia uhkia todellisempina vaaratekijöinä turvallisuudelle.

Johansson avustajana toiminut Aseistakieltäytyjäliiton lakiasiantuntaja Juha Keltti viittasi oikeudessa syrjintäkiellon sisältäviin Suomen hallitusmuotoon (5 §, 2. momentti), Euroopan ihmisoikeus-sopimukseen (14. artikla) ja YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevaan yleissopimukseen (26. artikla), joiden perusteella. to-taalikieltäytyjien tuomitsemista vankeusrangaistuksiin voidaan pitää syrjivänä. Kouvolan käräjäoikeus jätti nämä ihmisoikeusargumentit kuitenkin huomiotta.

järjestösihteeri Kivekälle vankeutta

Aseistakieltäytyjäliiton järjestösihteeri, 19-vuotias helsinkiläisopiskelija Otso Kivekäs tuomittiin 1. kesäkuuta 197 päivän ehdottomaan vankeusrangaistukseen Helsingin käräjäoikeudessa. Kivekäs katsoi käyttäneensä jokaiselle kuuluva vapauksia kieltäytyessään suorittamasta hänelle määrätystä siviilipalvelusta.

Kivekäs oli kieltäytynyt siviilipalvelusta kesäkuun lopussa 1998 vakavista omantunnonsyistä. Hän katsoo, ettei valtioilla tai muilla väkivallalla uhkaamiseen perustuvalla organisaatiolla ole mitään oikeutta pakottaa ihmisiä

TUE TOTAALIKIELTÄYTYJÄÄ!

Juan Meneses
Suomenlinnan työsiirtola
Suomenlinnan C 86
00190 Helsinki
(22.2.99-7.9.99)

Mikko Suonpää
Keravan nuorisovankila
PL 133
04201 KERAVALA
(29.3.99-3.9.99)

Mikko Juhanantti
Uudenmaan avovankilaosasto
PL 20
05401 Jokela

Mika Iisakka
Iskolan avovankilaosasto
PL 2
74345 Kalliosuo
(27.1.99-5.8.99)

Kai Hall
Suomenlinnan työsiirtola
Suomenlinna C 86
00190 Helsinki
(4.1.99-29.6.99)

Jan Hellsten
Satakunnan avovankila/
Huittisten osasto PL 50
32701 HUITTINEN

Juri Rosenberg
Satakunnan avovankila/
Köyliön osasto PL 5
27750 YTTILÄ
(19.1.-99 - 13.7.-99)

Markus Latvala
Vilppulan varavankila
Kotiniementie 67
35700 VILPPULA
(11.1.-99 - 19.7.1999)

Kesäkuun alussa Suomen vankiloissa istui 12 siviilipalvelusrikoksesta tai asevelvollisuudesta kieltäytymisestä tuomittua vankia. Oheiset ovat antaneet luvan antaa nimensä rauhanvankilistoille

tappamaan tai vahingoittamaan muita ihmisiä. Siviilipalvelusta Kivekäs pitää osana maanpuolustusjärjestelmää ja valtion väkivaltakoneistoa, joita ei anarkistisen ja antimilitaristisen vakaumuksensa vuoksi halua millään tavoin tukea. Aseisiin perustuva "turvallisuus" ja kansallisvaltiomalli eivät ole vastaus vaan päin vastoin yksi syy maailmanlaajuisiin ekologisiiin, taloudellisiin ja sosiaalisiin ongelmiin.

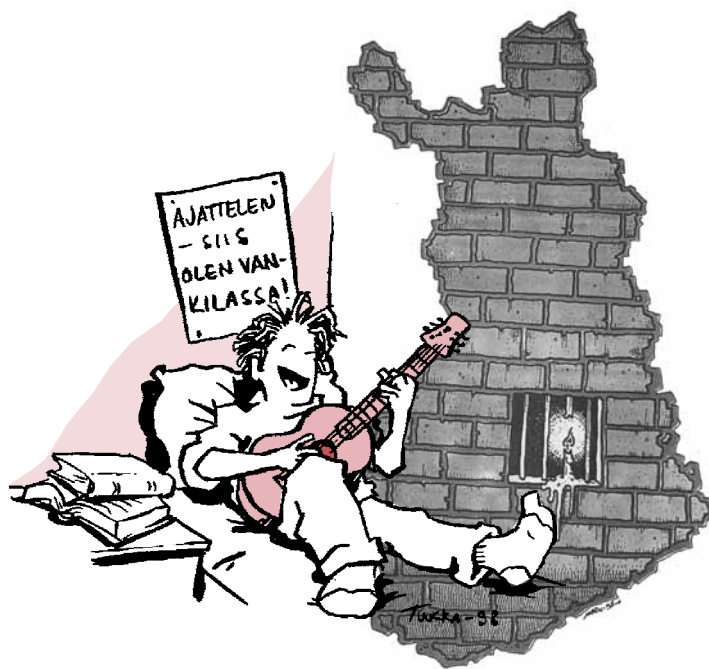
Koska Kivekäs kieltäytyy yhtä ehdottomasti ja yhtä vahvoihin perusteisiin varusmies- kuin siviilipalvelustakin, hänet kuuluisi rinnastaa muihin vastaavanlaisiin totaali-kieltäytyjiin. Vastaavasti kieltäytyvät Jehovan todistajat on Suomessa vapautettu kokonaan palvelusvelvollisuudesta. Tältä osin Suomen lainsäädäntö on ristiriidassa YK:n kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen 26 artiklan syrjintäkiellon kanssa, kuten YK:n ihmisoikeuskomitea on 8.4.1998 Suomen valtiolle huomauttanut. Kivekään avustaja, oik. lis. Joonia Streng vaati oikeutta soveltamaan tapaukseen mainittua syrjintäkieltoa, mitä oikeus ei katsonut tarpeelliseksi.

Mika Virtaselle tuomio myöhemmin

19-vuotiaan lohjalaisen maalarin Mika Virtasen siviilipalvelusrikosasia oli esillä Loviisan käräjäoikeudessa tiistaina 1.6. Hän oli jättänyt kirjallisen kieltäytymisilmoituksen siviilipalveluskeskukselle 26.2.1999 oltuaan viisi päivää koulutusjaksoilla. Virtanen protestoi sitä, että siviilipalvelu on asevelvollisuuden tukijärjestelmä, jota käytetään pakotteena varusmiespalvelun suorittamiseksi, vailla mielekästä sisältöä. Virtasen kieltäytymiseen vaikutti ratkaisevasti se, että siviilipalvelun kesto on kohtuuttoman pitkä ja rangaistuksenomainen. Sopivana palvelusaikana Virtanen pitäisi kuutta kuukautta, lyhintä varusmiespalvelusaikaa.

Jos Virtanen tuomittaisiin yksinomaan siviilipalveluslain 26 § rangaistussäännöksen mukaan, tuomioksi tulisi jäljelläolevan palvelusajan puolikkaana 195 päivää ehdotonta vankeutta. Virtanen pyysi, että hänet tuomittaisiin erityisestä syystä laissa säädettyä lievempään rangaistukseen, mikä

on rikoslain 3. luvun 5 § mukaan mahdollista. Erityisenä syynä hän toi esiin tekonsa motiivin, protestin epäkohdan esilletuomiseksi, ja sen, että syrjivän palvelusajan mukaan mitattu rangaistuskin on syrjivä. Virtasen avustaja, lakiasiasihteeri Juha Keltti viittasi mm. siihen, että 1990-luvun alussa on tällainen motiivi saatettu ottaa huomioon siviilipalvelusrikosasioissakin, ja viime vuosina on esimerkiksi luonnon- tai eläinhuolusmotiivia saatettu pitää rikosasiassa rangaistuksen lieventämisperusteena.

Palvelusajan syrjivyyttä koskevan kantansa tueksi Virtanen viittasi muun muassa Euroopan neuvoston, YK:n ja Euroopan unionin elinten kannanottoihin, joiden perusteella lyhimpään varusmiespalvelusaikaan verrattuna yli kaksinkertainen siviilipalvelus on kestoiltaan rangaistuksenomainen ja kohtuuton. Nykyistä siviilipalvelusaikaa säädettyä 1991 otettiin jo huomioon kaikki ne tekijät varusmiespalvelun rasittavuudessa, joihin on nyt vedottu siviilipalvelusajan pitämiseksi ennaltaan. Siviilipalvelusajan ja niin lyhyemmän kuin keskimääräisenkin varusmiespalvelusajan suhde on kuitenkin muuttunut olennaisesti huonommaksi, kun 1.7.1998 varusmiesten palvelusajat porrastettiin ns. 6-9-12-järjestelmän mukaisiksi.

Loviisan käräjäoikeus otti lisäaika

Virtasen perusteluiden harkitsemiseen. Tuomio annetaan käräjäoikeuden kansliassa 15.6.1999.

totaalisuma jatkui 8. kesäkuuta

Tiistaina 8.6 käsiteltiin Loviisan käräjäoikeudessa kaksi totaali-kieltäytyjäjuttua tuomiota vaille valmiiksi. 19-vuotias helsinkiläisopiskelija Nakke Leppänen ja 20-vuotias Paraisilta kotoisin oleva opiskelija Tom Kettunen olivat kumpikin kieltäytyneet suorittamasta siviilipalvelusta ja kummallekin on tulossa 197 päi-

ta pituutta.

Myös 22.2.1999 kieltäytynyt Tom Kettunen korosti siviilipalvelun rangaistuksenomaista luonnetta. Kettunen vastustaa asevelvollisuusjärjestelmää ja siviilipalvelusta sen suorittamisen tehosteena. Olkeudelle esitettiin otteita Kettusen kirjoituksista, joissa hän on käsitellyt muun muassa totaali-kieltäytymistä velvollisuutena kansalaistottelemattomuuskäsitteen luoja, amerikkalaisen Henry David Thoreau'n ajattelun valossa.

Leppänen ja Kettunen vaativat kumpikin syytteen hylkäämistä, rankaisematta jättämistä tai laissa säädettyä ehdotonta vankeusrangaistusta lievempää rankaisemista. Heidän avustajansa, lakiasiasihteeri Juha Keltin mukaan nykyinen palvelusaika on syrjivä verrattuna varusmiespalvelukseen ja niin muodoin myös tuomitseminen ehdotto- maan vankeusrangaistukseen puoleksi jäljellä olevasta palvelusajasta on syrjivää. Tällainen erottelu verrattuna varusmiehiin ja Jehovan todistajiin on kohtuuton ja suhteeton sillä mahdollisesti tavoiteltuun päämäärään nähden.

Aseistakieltäytyjäliitossa arvioidaan totaali-kieltäytyjämäärän pian ylittävän ns. Lex Pihlajamäen aikaisen (1987-1991) keskitason. Tuolloin siviilipalvelusmiehet protestoivat muun muassa siviilipalvelun varusmiespalveluun verrattuna kaksinkertaista kesto. Nyt siviilipalvelun kesto on reilusti yli kaksinkertainen verrattuna lyhimpään varusmiespalvelusaikaan ja puolitoistakertainen keskimääräiseen varusmiespalveluun verrattuna. Totaali-kieltäytyjien pisimmät vankeusrangaistukset (197 päivää) ylittävät lyhimmän varusmiespalvelusajan (180 päivää).

Eduskunnan työasiainvaliokunnan viime joulukuussa hyväksymässä mietinnössä sanotaan: "Siviilipalvelusvelvollisuuden rikkomista ja totaali-kieltäytymistä koskevia rangaistuksia ja seuraamusjärjestelmää on arvioitava uudelleen. Erässä tapauksissa nykyiset rangaistukset eivät ole oikeassa suhteessa teon haitallisuuteen ja moitittavuuteen nähden. Rikosoikeudellisten rangaistusten valikoimaa on viime vuosikymmeninä lisätty ja esimerkiksi ehdottomaan vankeusrangaistuksen sijasta tuomittavan

vän ehdoton vankeusrangaistus. Tuomiot annetaan kuitenkin vasta 22.6. käräjäoikeuden kansliassa. Loviisan käräjäoikeudessa yksi samalla päivälle haastettu siviilipalvelusrikosasia siirrettiin syksyyn. Lisäksi käsitellyssä oli yksi siviilipalvelusrikosasia, josta Aseistakieltäytyjäliitolla ei ole lähempää tietoa. Tämän lehden mentyä jo taitetta-vaksi 9.6 käsiteltiin vielä Helsingissä Otto Salinin totaali-kieltäytymisjuttua.

Nakke Leppänen kieltäytyi siviilipalvelusta ensimmäisen kerran jo 22.12.1998 mutta siviilipalveluskeskus ei suostunut tekemään hänestä rikosilmoitusta ennen kuin 2.2.1999 tehdyn uuden kieltäytymisilmoituksen jälkeen. Leppänen vastustaa asevelvollisuutta ja siviilipalvelun käyttämistä sen tukijärjestelmänä, muiden totaali-kieltäytyjien syrjintää Jehovan todistajiin verrattuna sekä palveluksen rangaistuksenomais-

Brinkhof

VASTAAN ALANKOMAAT

Totaalikieltäytyjien oikeusjuttuja seuranneet lienevät huomanneet, että syytetyt ovat usein vedonneet tapaukseen Brinkhof vastaan Alankomaat. Suomalaisissakin tuomioistuimissa on usein esitetty, että totaalkieltäytyjien kohtelu verrattuna Jehovan todistajiin on syrjivää, kuten muun muas-

Väite on kova, koska kysymys on Suomea kansainvälisoikeudellisesti sitovan ja maansäisesti lain tasolla voimassa olevan kansainvälisen sopimuksen oikeasta tulkinnasta ja soveltamisesta. Brinkhof-tapauksen ratkaisussa on kysymys YK:n kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen 26 artiklan syrjintäkiellon soveltamisesta "eroteltuun Jehovan todistajien ja omantunnon syistä sotilaallisesta ja korvaavasta palvelusta kieltäytyvien kohtelussa".

Niin Suomessa kuin Alankomaissa totaalkieltäytyjät saavat linnaa - Brinkhof sai vuonna 1987 kahdentoista kuukauden vankeusrangaistuksen ja tuomittiin lisäksi asepalvelusta erotettavaksi. Niin tuolloin Alankomaissa kuin nykyäänkin Suomessa Jehovan todistajat saavat lain nojalla lykkäystä asepalvelusta, jos yhdyskunta todistaa heidät kastetuiksi jäseniksi, ja vapautetaan lopulta rauhan ajan palvelusvelvollisuudesta.

Brinkhof hävisi ja voitti jutun. Ihmis-oikeusloukkausta ei ollut tapahtunut (komitean mielestä) mutta vain siksi, että Brinkhof (ei sen mielestä) ollut osoittanut, että hänen pasifistinen vakaumuksensa estäisi myös siviilipalveluun

osallistumisen. Oikeuskysymyksessä saavutettiin voitto: komitea johti kp-sopimuksen 26 artiklasta ja aiemmasta koskevasta tulkintakanonotostaan uusia normeja.

Tulkintakannanotto piti sisällään mm. sen ettei aseistakieltäytyjiä ryhmänä eikä yhtä aseistakieltäytyjäryhmää toiseen verrattuna saa syrjiä. (Kp-sopimus löytyy Suomen Laki I:stä aika alusta, ja se on syytä lukea itse.)

Komitea katsoi, että yhden aseistakieltäytyjäryhmän vapauttamista kaikkien muiden ollessa vapautusmahdollisuuden ulkopuolella ei voi pitää kohtuullisena. Tässä komitea viittasi 18. artiklaa (ajatusten-, omantunnon ja uskonnonvapaus) koskevaan yleiseen kommenttiinsa (tulkintakannanottoon) ja painotti, että kun valtio tunnustaa oikeuden aseistakieltäytymiseen ei aseistakieltäytyjiä (conscientious objectors) saa erotella heidän erityisten uskomustensa (particular beliefs) perusteella.

Komitea katsoi, että Alankomaiden tulisi kohdella tasapuolisesti kaikkia henkilöitä, joilla on yhtä vahvat perusteet kieltäytyä niin asepalvelusta ja siviilipalvelusta, ja suositteli Alankomaille asiaankuuluvien määräysten ja

käytäntöjen tarkistamista kaiken tämän koskevan syrjinnän poistamiseksi.

Tuomioistuinelaitos lain soveltajana ja kiertäjänä

Alussa väitin, että Suomen tuomioistuinelaitoksen tulisi tehdä johtopäätökset ja suoda muillekin totaalkieltäytyjille sama kohtelu kuin Jehovan todistajille. Tämän voisi sanoa vastaavan myös vallitsevaa ihmisoikeusoppia, mutta kauniin opin vastapainoksi meillä on ruma käytäntö.

Ensimmäisen kerran Brinkhof-tapausta sovellettiin Ville Vuorjoen jutussa 1996 ja pian sen jälkeen muissakin, joista oikeuskirjallisuudessa ja oikeusoppineiden lausunnoissa on huomiota herättänyt ainakin Kimmo Tepsan tuomio Vaasan hovioikeudessa. Mm. Vuorjoen ja Tepsan tapauksissa vedettiin ensimmäinen raja: jos henkilö on aloittanut siviilipalvelunsa ja sen keskeyttänyt, hänellä ei ole yhtä vahvat, siten Jehovan todistajiin rinnastettavat perusteet kieltäytyä niin siviili- kuin varusmiespalvelusta. Tuota minäkin pidän ymmärrettävänä, vaikka osallistuinkin Brinkhof-testin käyttöön keskeytystapauksissa.

Sitten kohdataankin kokonainen kirjo tapauksia, joiden yhteinen nimittäjä on: miten kiertää kp-sopimuksen 26 artiklaa vielä Brinkhof-tapauksen jälkeenkin. Perusmetodeja on 3-4.

PSYKOLOGIEN SOSIAALINEN VASTUU LYHYEMMÄN

Psykologien sosiaalinen vastuu ry julkisti 10. toukokuuta kannanotton siviilipalvelusajan lyhentämisen puolesta. Järjestön mukaan sovelias palvelusaika olisi 300 vrk. Kannanotossaan se viittaa kansainvälisissä järjestöissä hyväksytyihin siviilipalveluksen kestoa koskeviin suosituksiin, siviilipalveluslain muutosprosessin yhteydessä viime vuonna esitetyihin palvelusajan lyhentämistä puoltaneisiin kannanottoihin sekä siviili- ja varusmiespalveluksen keston suhteeseen muissa Euroopan maissa. "Ryhmä, johon Suomikin (palvelusaikoja verrattaessa) nykyään kuuluu, muodostuu kolmea poikkeusta lukuunottamatta entisistä itäblokin maista, joissa on sosialismin perintönä edelleen korostuneen vahva puolustuslaitos. Miten luontevaksi me suomalaiset tunnemme olomme tässä seurassa?", järjestö ihmettelee.

Jyväskylän käräjäoikeudessa vapauttavan "SANANVAPAUDEN VOITTO"

Lentolehtisiä kutsuntapaikan edustalla jakanut jyväskyläläinen opiskelija Jussi Hermaja sai tiistaina 25.5. vapauttavan tuomion Jyväskylän käräjäoikeudessa. Hermajaa syytettiin poliisilain rikkomisesta, kun hän ei ollut antanut poliisille henkilötietojaan. Niitä oli kysytty, koska poliisin mukaan Hermaja oli kieltäytynyt siirtymästä sivummalle. Syyttäjä ei ole valittanut tuomiosta.

Todistajana 12.5. kuultu poliisi kertoi olleensa sopimassa puolustusvoimien edustajan kanssa, että kutsuntapaikan alueeseen kuuluu Vaasankatu 2:n sisätilojen ja pihamaan lisäksi myös sinne vievä portti ja sen edessä oleva jalkakäytävä 10 metriä toiseen suuntaan, risteykseen asti toiseen suuntaan. Ohje oli, että jos sivareita tai mielenosoittajia tulee tuolle alueelle, heitä pyydetään poistumaan alueelta. Jär-

jestelmä oli käytössä usean vuoden ajan. Myös Hermajaa kuultiin todistelutarkoituksessa, ja todistajina oli myös kaksi lentolehtisten jakajaa.

Käräjätuomari Raili Sahin tuomio annettiin 25.5. kansliassa. Sen mukaan Hermaja oli kieltäytynyt ilmoittamasta nimeään poliisille. Tilanne oli tapahtunut portin vieressä kutsuntapaikalle johtaneella jalkakäytävällä. Hermajan toiminta ei ollut yhdenkään todistajan mukaan aiheuttanut häiriötä. Hermaja oli ollut alueella johon kenellä tahansa on pääsy. Kysymys ei voinut olla asevelvollisuusasetuksessa tarkoitetuista kutsuntaa varten varatusta tilasta.

Tuomioperustelujen mukaan Hermajan menettely on ollut lain sallimaan sananvapauden käyttämistä,

Turun hovioikeus yleensä katsoo, että siviilipalveluslaki uudempana (vuonna 1992 voimaantulleena) lakina syrjäyttää kp-sopimuksen vanhempana lakina (1976) ja että siviilipalveluslaki lisäksi erityislakina syrjäyttää kp-sopimuksen joka on yleislaki. Turussa tunnustetaan sopimuksen laintasoisuus. Uudemman ja vanhemman lain problematiikasta kiinnostuneet voivat tutustua esimerkiksi Martin Scheinin väitöskirjaan. Muuan Turun HO:n argumentin heikkous on, että valtiosopimukset ovat valtiota sitovia. Jos asia olisi noin yksinkertainen, ihmisoikeussopimuksista päästäänkin kivuttomasti säätämällä uusia ja uusia niitä loukkaavia lakeja.

Turun hovioikeuden kanta, että siviilipalveluslaki tai sen rangaistussäännös on lex specialis, erityislaki verrattuna ihmisoikeussopimukseen, joka on lex generalis, on varsin mielenkiintoinen. Koska ihmisoikeussopimukset on kirjoitettu yleisin sanamuodoin toisin kuin moni kansallinen laki, esimerkiksi rikoslaki, voidaan lähes kaikki muutkin rangaistussäännökset siirtää ihmisoikeussuojan ulkopuolelle. Ja sitä rataa muikin lainsäädäntö.

Muutamin paikoin käräjäoikeuksista taas katsotaan, että ehkäpä ihmisoikeussopimus voisikin syrjäyttää siviilipalveluslain säännöksiä, mutta henkilö ei ole näyttänyt toteen että hän vertautuisi Jehovan todistajiin (varamaton sana on tietenkin vastakkaista näyttöä). Tällä menetelmällä lukuisat käräjäoikeudet ovat tuominneet antimilitaristeja, pasifisteja, anarkisteja (jotka erityisen hyvin vertautuisivat Jehovan todistajiin), vegaaneja ja uskonnollisia kieltäytyjiä, mm. Ihmissyyden tunnustajia. Erityismaininnan ansaitsevat Turun ja Tampereen käräjäoikeudet. Edellinen tuomitsi Jehovan todistajien tavalla uskovan linnan, koska tämä

ei suostunut liittymään yhdyskuntaan niinkin käsittämättömistä motiiveista, että vastusti yhdyskunnan harjoittamaa rahankeruuta ja uskonnon pakkosyöttöä. Jälkimmäinen laitto todistajan linnan koska tämä oli tullut uskoon liian vanhana eivätkä Jehovan todistajien vapauttamisesta annetun lain muodollisuudet olleet häneen sovellettavissa.

Itä-Suomessa, kuten viimeksi Kouvolan käräjäoikeudessa ei pahemmin perustella. Imatran käräjäoikeus kirjoitti kerran esiin suunnilleen vain rangaistussäännökset mutta avustajan laskun pienentämistä perusteltiin sitäkin laajemmin. Erityismaininnan ansaitsee yksi Raaseporin ja yksi Helsingin käräjäoikeuden käräjätuomari, jotka eivät edes anna käyttää ihmisoikeus-argumentteja malttamatta keskeyttää ja häiritä.

Korkein oikeus on tässä yhtä hyödytön kuin muussakin: ei valituslupaa. Mutta kun sieltä on saatu bumerangi, YK:n ihmisoikeuskomitealle voikin valittaa vaikka useammankin vuoden jälkeen...

Brinkhof ja lainsäätäjät

Tuomioistuimet vetäytyvät tavallisesti sen perustelun taakse, että ne eivät säädä lakia. Miten sitten mahtaa olla lainsäätäjän laita?

Suomen hallitus ja eduskunta eivät pahemmin piittaa siitä, että Suomi Brinkhof-tapauksen valossa loukkaa järjestelmällisesti kp-sopimuksen 26 artiklaa ja siis maansisäisestikin voimaan saatettua lakia. Puolustusministeriö nyt siitä ei piittaa pätkääkään, mutta ei työministeriökään. Edelliselle kuuluu asevelvollisuuslainsäädäntö - mm asevelvollisuuslain totaaleille tarkoitettu rangaistussäännös, "Lex Raninen", sekä Jehovan todistajia koskeva laki. Työministeriölle

kuuluu siviilipalveluslain uudistaminen, mm. ran-gaistussäännökset ja palvelusaika (jolla rangaistuskin mitataan).

Viimeksi ihmisoikeuskomitea huomautti Suomea Jehovan todistajien etuoikeutetusta kohtelusta muihin kieltäytyjiin verrattuna 8.4.1998 Suomen raportoitua kp-sopimuksen toteut-tamisestaan. Suomen tulisi uudistaa lainsäädäntöään niin että se saataisiin täyteen sopusointuun 26 artiklan kanssa.

Silloisen työministerin Liisa Jaakonsaaren silloinen erityisavustaja Eero Rauhio sanoi, ettei asia kuulu heille. Asia voitaisiin muutenkin hänen mielestään ratkaista vain asevelvollisuudesta luopumalla. Lainsäätäjän on tietenkin tehtävä johan, jos tuomioistuimet eivät noudata lakia.

Ihmisoikeusjuristit kuten Juhani Kortteinen vetivät sen johtopäätöksen (muistaen myös em. 18 artiklan olemassaolon), että muillekin totaali kieltäytyjille on suotava vastaava kohtelu kuin Jehovan todistajille.

Tuomioistuinjuristit eivät tajunneet asiaa samalla tavalla, vaan sellainenkin johtopäätös löytyy tuomioperusteluista, että Jehovan todistajien vapauttaminen on syrjivää (siis ilmeisesti lopetettava). Siinä Rauhiolle tuomioistuinlaitosten lainnoudattamista.

Hallitus antoi toukokuussa eduskunnalle esityksen sotilasrikoslainsäädännön uudistamisesta. Asevelvollisuudesta kieltäytyjien rankaisemista koskevaan asevelvollisuuslain 39 §:ään ei ehdoteta muutoksia. Tosin ei moneen muuhunkaan epäkohtaan. Onko toivo nyt asetettava eduskuntaan? Ja onko sille perusteita?

Yhtä kaikki, tapaus Brinkhof elää ja vaikuttaa.

Juha Keltti
Aseistakieltäytyjäläiton lakiasiansihteeri
juha.keltti@aseistakieltäytyjäläitto.fi

a tuomio kutsuntalentolehtisten jaka- TO MILITARISMISTA"

joka on erityisesti turvattu painovapauslain 14 §:ssä, hallitusmuodon 10 §:ssä ja Euroopan neuvoston ihmis-oikeussopimuksen 10 artiklassa. Viimeksi mainitun mukaan jokaisella on sananvapaus. Tämä oikeus sisältää vapauden pitää mielipiteitä ja ajatuksia alueellisista rajoista riippumatta viranomaisten siihen puuttumatta.

Kun otetaan huomioon em. sananvapautta koskevat säännökset ja kun Hermajan toiminnan ei näytetty häirinneen julkisen kutsuntatilaisuuden normaalia kulkua siten kuin syytteessä on väitetty, käräjäoikeus katsoi ettei Hermaja ole rikkonut poliisilakia kieltäytyessään tuossa tilanteessa antamasta nimeään poliisiviranomaiselle. Hermajan avustajana toimi Aseistakieltäytyjäläiton lakiasiansihteeri Juha Keltti, joka kertoo tapauksen

olevan aika tavallinen. Keltin mukaan lukuisilla paikakakunnilla, muun muassa Kouvolassa, Joensuussa, Hämeenlinnassa ja Vaasassa on poliisin ja toisinaan sotilaspoliisinkin toimesta häiritty ja estetty lentolehtisten jakamista yleisillä alueilla kutsuntapaikkojen läheisyydessä. Vapaudenriistoihinkin on syllistytty. Joitakin vuosia sitten Helsingin poliisi otti kaikilta jakajilta rutiinomaisesti henkilötiedot. Juttuja ei kuitenkaan ole aikaisemmin viety oikeuteen. Tämä korostaa käräjäoikeuden tuomion merkitystä, Keltti korostaa.

Aseistakieltäytyjäläiton järjestösihteeri Otso Kivekäs pitää tapausta sananvapauden voittona militarismista. Sotilasviranomaiset olivat yrittäneet rajoittaa sananvapautta siviilialueella. Kutsuntatilaisuuksissa

usein ivataan ja leimataan siviilipalveluun haluavia. Sotilas-viranomaiste samalla laiminlyövät lakisääteisiä velvollisuuksiaan: siviilipalvelusasetuksen mukaan sotilasläänien esikuntien on annettava jokaiselle kutsunnanalaiselle tarpeelliset tiedot mahdollisuudesta hakeutua siviilipalvelukseen ja siviilipalveluksen sisällöstä.

Kivekkään mukaan Jyväskylän tuomiota luetaan tarkkaan Aseistakieltäytyjäläitossa ennen syksyn kutsuntakampanjaa, jossa jälleen jaetaan aseistakieltäytymisestä kertovia lentolehtisiä kutsuntaan meneville.

Raportti pommitetusta BELGRADISTA

“Myötätunnon ja solidaarisuuden puute 11 miljoonaa Jugoslavian kansalaista kohtaan, joiden yhteiskuntaa tuhoetaan parhaillaan, on yhtä hämmästyttävää kuin se on valitettavaa. Muistatko kuinka kulttuuri-ihmiset, tiedemiehet, poliitikot, tiedotusvälineiden edustajat ja humanistit kerääntyivät joukoittain Sarajevoon kun sitä piiritettiin? Missä he ovat nyt? Journalistit parveilevat Makedoniassa ja Albaniassa - kiistämättä erittäin hyvistä syistä - ja NATO:n hyvinlavastetuissa lehdistötilaisuuksissa. Mutta toisen maailmansodan jälkeisen ajan pahimman sotilaallisen, taloudellisen ja yhteiskunnallisen tuhon Euroopassa todistaminen

Missä ovat ne, jotka uskovat että Jugoslavia on diktatuuri? Diktatuurin alaisuudessa kärsivien lähimmäisten tukeminen on ylevä peruste tulla, mutta ihmiset jotka jakavat tämän mielipiteen eri puolilla maailmaa, pysyvät poissa. Missä ovat ihmisoikeusaktivistit, kun NATO loukkaa lukuisia ihmisoikeuksia? Missä on myötätunto niitä viattomia kohtaan, jotka joutuvat kärsimään eurooppalaisen yhteiskunnan ja eurooppalaisen pääkaupungin systemaattisesta tuhoamisesta läntisen sivilisaation nimissä?

Se humanismista, intellektualismista ja kansalaisrohkeudesta 1900-luvun lopussa. Sodasta huolimatta on täysin mahdollista mennä Belgradiin ja tavata vapaasti ketä ikinä haluaakin tavata. Minä tein tämän”, sanoo tri Öberg. “On ällis-tyttävää, että jopa älymystön edustajien päissä näyttää tällä hetkellä olevan vain kaksi vaihtoehtoa: jos vastustat NATO:n pommituksia, sinun täytyy automaattisesti olla Milosevicin puolella tai serbien puolella. Tai jos menet sinne, tuet Jugoslavian hallitusta, mikä on epälojaalia länttä kohtaan. Pelkänpä, että

ne jotka piiloutuvat tällaisten banaalien dikotomioiden taakse, ovat vastuullisia siihen karkeaan epäoikeudenmukaisuuteen, jota tehdään tällä hetkellä jokaiselle Jugoslavian asukkaalle.

Uskon, että on mahdollista vastustaa kaikkea väkivaltaa - Jugoslavian/Serbian, albaanien ja NATO:n. Yksikään niistä ei auta ratkaisemaan alkuperäistä ongelmaa: serbien ja albaanien välistä epäluottamusta. Kaikkien harjoittama väkivalta on muuttanut tilannetta huonommaksi. Uskon myös, että pitäisi olla mahdollista tunnustaa kaikkien osapuolien inhimilliset kärsimykset ja kunnioittaa niitä - tunnustaa albaanien, serbien ja kaikkien muiden Serbiassa ja Montenegrossa elävien ihmisryhmien kärsimykset.

Jugoslaviassa asuu 25 kansallista/etnistä ryhmää, enemmistö serbejä ja jugoslaaveja, ja 650.000 serbi-pakolaista Kroatiaista, Bosniasta, Makedoniasta ja Kosovon maakunnasta. Silmännähtävästi heidän elämällään tai ihmisoikeuksillaan ei ole merkitystä kansainvälisessä politiikassa ja tiedotusvälineissä - kuten Afrikassa olevilla pakolaisilla ei ole merkitystä - yhtä paljon kuin muilla ihmisillä. Tuskallista sanoa mutta tämä tendenssinomainen rasismi - näkemys, jonka mukaan kolmannen maailman ihmiset,

serbit ja jugoslaavit ovat “ali-ihmisiä” - on tosiasia tämän hetken läntisessä sivilisaatioissa. UNCHR käyttää noin 11 senttiä päivässä yhtä Afrikassa olevaa pakolaista kohti. Balkaniilla summa on 1,23 dollaria, yli 11 kertaa enemmän, kuten Los Angeles Times hiljattain kertoi.

Kansainvälinen niin kutsuttu “yhteisö” panee syytteesen presidentti Milosevicin ja kourallisen johtajia. On varsin epävarmaa, päätyvätkö he koskaan Haagiin. Mutta NATO tappaa, rankaisee, eristää ja nöyryyttää niitä, jotka kärsivät heidän hallintonsa alla. Kuka tahansa belgradilainen taksikuski kertoo sinulle katkeraniroisella huumorilla: “Meillä on vain kaksi ongelmaa: 12 vuotta Milosevicin kanssa ja nyt NATO:n pommit. Muuten kaikki on hienosti!”

Jugoslavian oppositio, riippumattoman älymystön edustajat ja rauhanjärjestöt kertovat tarkalleen samaa: “Te, länsi, teette meille kaiken niin paljon vaikeammaksi tällä hetkellä - ja sukupolvien ajaksi tulevaisuudessa. Mitkä ovat teidän todelliset pyrkimyksemme? Me olemme niitä, jotka HALUAVAT olla osa modernia maailmaa, jotka TAISTELEVAT demokraattisen Jugoslavian puolesta ja jotka TAHTOAVAT integroitua länteen. Ettekö te ymmärrä, kuinka päinvastaiseen

tulokseen nämä pommit johtavat meidän kannaltamme?”

Öberg jatkaa: “Näin raskaiden pommien ja risteilyohjusten putoavan yöllä - ”menestyksellä” NATO:n lehdistöedustajan muutamaa tuntia myöhemmin kertoman mukaan. Kuulin räjähdysten ukkosenjyrinän. Tunsin rakennusten ja maan tärinän. Kuulen sireenien äänen mihin tahansa aikaan päivällä ja yöllä, NATO ei anna kenenkään nukkua pitkään. Tunnen sisälläni raivoa, utter tarkoituksettomuutta, tunnen oman voimattomuuteni ja nöyryytykseni mahtavan korkean teknologian tuhovoiman edessä ja ajattelen, ”Tämä on minun kulttuurini, minun poliittiset johtajani tekevät tämän tai tukevat tätä”. Tiedän nyt kuinka totta on, että täytyy itse nähdä ja kokea ennen kuin ymmärtää, kuinka moni asia lakkaa toimimasta jos sähköä ei ole - vesihanat, keitinliedet, katuvalot, tietokoneet, puhelimet. Sitä mitä tunnen voin kuvata vain yhdellä sanalla: häpeän sitä kulttuuria, joka tekee tämän.”

”Kävelen ympäri Belgradia ja Novi Sadija ja näen tuhoutuneiden rakennusten, siltojen, ministeriöiden, poliisiasemien, hotellien, radio- ja tv-asemien, kerrostalojen, koulujen ja suurlähetystöjen epätodellisen maiseman. Novi Sadin öljynjalostamo palaa yhä, kolme viikkoa iskun jälkeen. Kerran suuret puut ovat nyt mustia, hiiltyneitä rankoja. Tiedän että se on erilaista, mutta se tuo mieleeni kuvat Hiroshimasta.

Koen kuinka elämää muuttuu raskaammaksi päivä päivältä. Ihmiset eivät nuku kotonaan, jos he asuvat mahdollisten maalien läheisyydessä. He jonottavat savukkeita ja muita ylellisyustuotteita. He etsivät tunkaustia tiettyjä elintarvikkeita, lääkkeitä ja hoitoa vanhuksille, sairaille ja vammautuneille tavalla, jota heidän ei ole tarvinnut tehdä aikaisemmin. Niin monet kysyvät minulta, millaiset mahdollisuudet heillä on saada lapsensa pois maasta - tuhannet ovat jo paenneet ulkomaille.

18-65 vuotiaat miehet saattavat joutua kutsutuiksi palvelukseen minä päivänä hyvänsä. Minimitoimeentulorajan alittavat palkat ja eläkkeet maksetaan kuukausia myöhässä. Elämä tuhoutuu, kun pienten kaupunkien suuria teollisuuslaitoksia tuhotaan. Ihmiset suunnittelevat, miten he voivat

joilla on noin paljon sotilaallista ja noin vähän älyllistä ja moraalista voimaa. Monet pitävät läntistä siviilisaatiota barbaarisena ja naurettavana, sen johtajia itse-rakkaina. Jos joku ajattelee että tämä kansakunta antaa kohta periksi, vierailu Jugoslaviassa auttaa lääkitsemään tätä harhaluuloa.

saatetaan pitää viidentenä kolonana, kovanlinjan poliitikot ovat julkaisseet luettelon mahdollisista ”pettureista”. He eivät viittaa vain viimeisiin reiluun kahteen kuukauteen vaan viimeiseen 10-12 vuoteen, jolloin Jugoslaviaa on demonisoitu, sitä vastaan on asetettu talouspakotteita ja se on muuten eristetty. ”Emme voi matkustaa, emme enää tiedä mitä tulevaisuus tuo mukanaan - maahyökkäyksen, sisällissodan, köyhyyttä? Yli miljoona ihmistä osoitti mieltä muutoksen puolesta 1997, mutta emme saaneet tukea länneltä. Olemme yksinkertaisesti näännyneitä.”

BBC raportoi, että serbilähtien mukaan - joihin ei voi luottaa, niin kuin meille on kerrottu - sairaalaan on osunut. Tällaisten tietojen todentodentaa, jos sattuu olemaan Belgradissa. Löydän täältä vähemmän propagandaa kuin lännestä, ja tämä paikka on sodassa, länsi ei. Se pommittaa Jugoslavian tiedotusvälineitä ja on pakottanut Eutelsatin lopettamaan Serbian television lähetysten välittämisen, jotta he eivät voi informoida lännen kansalaisia NATO:n aggression seurauksista. Hollannin hallitus kieltäytyi myöntämästä viisumeita kenellekään, joka yritti matkustaa Jugoslavian passilla toukokuussa järjestettyyn Haagin rauhankonferenssiin - sen sijaan Kosovon albaanipakolaiset saivat viisumin täysin korrektisti.

Jan Öberg sanoo: ”Olen alkanut ihmetellä, onko enää jäljellä lainkaan säädyllyisyyttä, lainkaan oikeudenmukaisuudentuntoa, lainkaan todellista inhimillisyyttä, kun kaikki yllä-mainittu synnyttää vain vähän vastalauseita länsimaissa. Ehkä lännen johtajat ovat hurmioituneet liikaa omasta riemuvoitosta

voimastaan vuoden 1989 jälkeen ja saattaisivat tarvita herätyskeloa todellisuuteen palaamiseen: todellisuuteen, että alastomalla voimankäytällä, kaksinaamaisuudella, tietämättömyydellä, suurudenhulluudella ja ammuske-luideologialla on rajansa. NATO:n joutuminen kiikkiin täällä saattaa olla tämä herätyskelo. Loppujen

saada vanhempansa, lapsensa, kotieläimensä ja itsensä turvaan, jos... Elämä on tällä hetkellä vain yksi suuri JOS.

Useimmat ihmiset näyttävät rohkeaa naamaa, itse asiassa melko uhmakasta. He eivät vaikuta aggressiivisilta, vaan pikemminkin sääliviltä sellaisia maita kohtaan,

Kuuntelin akatemian ja kansalaisjärjestöjen rohkeita, itsenäisesti ajattelevia ihmisiä, jotka kertoivat minulle etten voi enää odottaa rakentavaa yhteiskunnallista aktiivisimä, en edes NATO:n vastaisia mielenosoituksia silloilla yöaikaan. ”Me olemme sodassa, se on vaarallista, meitä

KOSOVO

- TYKKIVENEDIPLOMATIAN HAAKSIRIKKO

Kosovon sodan mahdollisesti syntyvässä oleva ratkaisu sisältäneen tilanteen parantumisen kannalta välttämättömät elementit: serbijoukot vedetään pois alueelta, UCK (Kosovon vapautusarmeija) on tarkoitus "demilitarisoida", rauhansopimusta ja pakolaisten paluuta turvaamaan tulee suuri kansainvälinen valvontajoukko ja Kosovon tulevaisuus perustuu laajaan itsehallintoon.

Vaan mikä oli tämä ratkaisun hinta? NATOn julkilausuttu tarkoitus oli suojella Kosovon albaaniväestöä. Ennen ilmasotaa reilun vuoden kestäneen serbijoukkojen ja UCK:n välisen sodan johdosta Kosovossa kuoli n. 2.000 ihmistä ja pahimmillaan reilut 200.000 pakeni tai karkoitettiin kodeistaan. NATOn ilmasodan aikana - reilun kahden kuukauden kuluessa - lähes miljoona ihmistä on paennut Kosovon ulkopuolelle.

NATOn julkilausuttu tarkoitus ei sen sijaan ollut käydä sotaa Jugoslavian kansaa vastaan. Kuitenkin pommitukset kohdistuivat loppuvaiheessa entistä useammin liikenneyhteyksiä, tehtaita, tiedonkulkua, energian tuotanto- ja jakeluverkkoa vastaan - kohteisiin, joiden tuhoutuminen haittaa suuresti Jugoslavian asukkaiden elämää pitkälle tulevaisuuteen; poislukien tietysti niiden vähintään yli tuhannen jugoslaviaalaisten siviiliin, jotka ovat kuolleet pommitusten takia. Ympäristöjärjestöt ovat tuoneet esille öljynjalostamoihin, kemiallisiin tehtaisiin jne. tehtyjen pommi-iskujen tuhoiset ympäristövaikutukset - yhden elementin ilmasodan aiheuttamista ympäristötuhoista muodostaa myös radioaktiivisten aseiden käyttö.

Näkyvillä oleva ratkaisu ei anna vastausta kysymykseen, oliko

”Hetimitä kun riittävät voimat ovat saatavilla ja sää sallii, Jugoslavian ilmavoimien tukikohdat ja Belgradin kaupunki tuhoetaan jatkuvilla päivä- ja yöpommituksilla. Kun tämä on viety loppuun, kukistamme Jugoslavian.”

-Adolf Hitler 1941

tuloksesta nyt maksettu hirvittävä hinta todellakin välttämätön maksaa. Se ei anna vastausta siihen, miksei kansainvälinen yhteisö tehnyt mitään kriisin ennaltaehkäisemiseksi ja sen ratkaisemiseksi (jossa tärkeän osan olisi tietysti muodostanut Milosevicin hallintoa ainakin pariin otteeseen 90-luvulla vakavasti uhaneen Jugoslavian demokraattisen opposition tukeminen) ennen kuin Jugoslavian harjoittama sortopoliittika albaaneja kohtaan muuttui molemminpuoliseksi sodaksi, joukkomurhiksi ja etniseksi puhdistuksiksi UCK:n astuttua näyttämölle viime vuoden alussa. Se ei tehnyt mitään, vaikka Ko-

sovon kriisin kärjistymisestä on viimeisten kymmenen aikana tullut enemmän ennakkovaroituksia kuin juuri mistään muusta kriisistä.

Ratkaisu ei anna myöskään vastausta kysymykseen, olisiko ilmasota tuhoisine seurauksineen voitu välttää viime talvena käydyissä Pariisin rauhanneuvotteluissa. Nyt käsiteltävä rauhansopimus ei ole sama kuin Jugoslavian maaliskuussa Rambouilletissa hylkäämä sopimus, jonka albaaniosapuolikin hyväksyi ainoastaan taktisista syistä: nyt valvontajoukko sijoitetaan Kosovoon YK:n suojeluksessa, Rambouilletin sopimuksessa oli taas kysymys puhtaasti NATOn

operaatiosta; uudesta sopimuksesta puuttuvat ilmeisesti myös Rambouilletin ”lisäys B:n” säädökset, jotka olisivat tarjonneet NATOn valvontajoukoille vapaan pääsyn ja juridisen koskemattomuuden kaikkialla Jugoslaviassa.

Tärkein ero on kuitenkin se, että uuden sopimuksen lähtökohta on Kosovon pysyminen autonomisena alueena Jugoslavian liittotasavallan yhteydessä - Rambouilletin sopimuksessa puhuttiin kansanäänestyksen järjestämisestä alueen tulevasta asemasta kolmen vuoden kuluttua. Alexander Cockburn kirjoittaaakin USA:laisessa Counterpunch-lehdessä, että Viktor Tshernomyrdinin 2. kesäkuuta esittelemä sopimus on suurin piirtein sama kuin sopimus, jota Slobodan Milosevic tarjosi NATOLLE ennen pommituksia. Serbien tuolloin esittämä vastaehdotus sisälsi Kosovon autonomian ja YK:n rauhanturvajoukkojen sijoittamisen alueelle - merkittävimpana erona nyt Kosovoon on tulossa myös NATOn sotilaita.

On tietysti mahdotonta täysin varmasti sanoa, pitääkö paikkansa USA:n ulkoministeriön vanhemman virkamiehen lausunto, jonka mukaan USA asetti sotaa edeltävien neuvottelujen aikana ”riiman tietoisesti korkeammalle kuin serbit voisivat hyväksyä” ja että ”he ansaitsevat vähän pommitusta, ja sitä he tulevat saamaan”. Voisi kuitenkin ihmetellä, onko esitetty parempaa vastausta kysymykseen, miksi Rambouilletin sopimus esitettiin uhkavaatimuksena - vaihtoehtoina sen hyväksyminen tai pommitukset - ilman että ongelmakohtiin edes yritettiin etsiä kaikkia tyydyttävää ratkaisua.

NATOn johtajat julistavat voitaneensa sodan, mutta jos ”voiton”

RADIOAKTIIVISIA ASEITA KOSOVON SODASSA

International Action Centren kannanotto osoittautui siinä mielessä aiheettomaksi, ettei A-10 -koneita lopulta ilmeisesti juurikaan käytetty Kosovon sodassa. Tämä ei kuitenkaan johtunut köyhdytetyn uraanin aiheuttamista ympäristöongelmista, vaan pelosta, että jugoslavialaiset olisivat saattaneet kyetä ampumaan niitä alas. Köyhdytettyä uraania käytetään tietojen mu-

The International Action Center, köyhdytettyä uraania sisältävien aseiden käyttöä vastustava järjestö, kutsuu Pentagonin päätöstä käyttää A-10 -koneita Kosovossa "uhkaksi koko Balkanin väestölle ja ympäristölle".

A-10 on panssarintorjuntakone, joita käytettiin sodassa Irakia vastaan 1991. Se kantaa 7-piippuista 30 millimetrin GAU-8/A -tykkiä, joka kykenee ampumaan 4.200 ammusta minuutissa. Persianlahden sodan aikana niillä ammuttiin 30 mm:n ammuksia, jotka oli vahvistettu köyhdytettyllä uraanilla -kyseessä on siis radioaktiivinen ase. On luotettavaa tieteellistä todistusaineistoa, että Irakiin jääneet köyhdytetyn uraanin jäämät ovat aiheuttaneet merkittävää kuoleena syntymisen lisääntymistä,

syntyneiden epä-muodostumia, lasten leukemiaa ja muita syöpäsairauksia Basran alueella Etelä-Irakissa, jonne suurin osa näistä ammuksista ammuttiin. Monet amerikkalaiset sotaveteraaniryhmät ovat myös sanoneet, että köyhdytetyn uraanin ylijäämät ovat myötävaikuttaneet "Persianlahden sodan syndroomana" tunnetun oireyhtymän kehittymiseen, jolla viitataan lähes 100.000 tuhannelle alueella palvelleeseen amerikkalaisen ja britin kärsimiin kroonisiin sairauksiin.

John Catalinotto, International Action Centren köyhdytetyn uraanin vaaroja käsittelevän projektin puhemies ja kirjan "Metal of Dishonor: Depleted Uranium" (1997) toimittaja sanoo, että köyhdytettyä uraania sisältävien aseiden käyttö

Jugoslaviassa "lisää uuden ulottuvuuden siihen rikokseen, jota NATO on tekemässä Jugoslavian kansaa vastaan - mukaanlukien kosovolaisia."

Catalinotto selittää, että Pentagon käyttää köyhdytettyä uraania, joka on uraania ydinaseita ja ydinpoltoainetta varten rikastettaessa syntyvää jätettä, koska se on äärimmäisen tiheää -1,7 kertaa tiheämpää kuin lyijy. "Köyhdytettyä uraania käytetään ammusten metalliseoksessa, jotta ne tunkeutuisivat maaliinsa paremmin. Kun ammus osuu maaliin, se palaa ja vapauttaa uraanikaasun ilmaan. Myrkyllinen ja radioaktiivinen uraani on vaarallisimmillaan kun sitä hengitetään sisään, jolloin se vapauttaa säteilyä koko sitä hengittäneen henkilön elämän ajan", Catalinotto sanoo.

Sara Flounders, "Metal of Dishonor: Depleted Uranium"-kirjan kirjoittaja ja yksi International Action Centerin johtajista sanoo:

"A-10:t ampuivat noin 940,000 köyhdytettyä uraania sisältävää ammusta Persianlahden sodan aikana. Yli 600.000 naulaa (lähes 300 tonnia) radioaktiivista jätettä jäi Persianlahden alueelle sodan jälkeen. Nato-joukot käyttivät pienempiä määriä köyhdytettyä uraania sisältäviä aseita jo pommittaessaan Bosnian serbialueita 1995."

"Köyhdytettyä uraania sisältäviä ammuksia ampuvien A-10 -koneiden käyttö uhkaa saastuttaa Kosovon ydinjätteillä," Flounders sanoo. "Pentagon syyttää saastetta juuri samojen ihmisten - ja heidän lastensa - niskaan, joita se väittää olevansa pelastamassa. Tämäkin on yksi syy sille, miksi meidän tulee kamppailla lopettaaksemme NATOn hyökkäys Jugoslaviaan."

(International Action Centre, lehdistötiedote 1.4.1999 - lyhen-
netty)

ja Serbian ennen sotaa tarjoaman ratkaisun ero on todellakin vain siinä, että nyt myös NATOn sotilaat pääsevät Kosovoon, ei se anna ainakaan myönteistä vastausta kysymyksiin ilmasodan järjellisydestä. Englantilaisen the Independent-lehden kolumnisti Robert Fisk toteaa: "Uskomatonta kyllä, olemme sallineet johtajiemme väärillä totuudella tunnistamattomaksi, että NATOn "voitto" tarkoittaa valtavan pakolaisjoukon paluuta, joka ei edes ollut pakolaisina ennen sodan alkamista. Ja olemme tässä asiassa pettämässä Kosovon albaanit, jotka suostutelimme allekirjoittamaan rauhansopimuksen lupamalla, että "ihmisten tahtoa" (joista 90% on

albaaneja) kunnioitetaan vuonna 2002, joka melkein varmasti merkitsisi itsenäistymistä."

Ehkäpä kaikki yllä esitetyt kysymykset huomioon ottaen Kosovon katastrofissa on ennen kaikkea kysymys tykkivenediplomatian haaksirikosta, konkursista "unelmille" väkivaltaisesta rauhanpakot-tamisesta ja NATOsta rauhanturvaajana. Ehkäpä Kosovon murhenäytelmä voisi olla herätyskello - kuten tanskalainen Jan Öberg oheisessa kirjoituksessaan toteaa - "todellisuuteen, että alastomalla voimankäytöllä, kaksi-naamaisuudella, tietämättömyydellä, suuruudenhulluudella ja ammuskeluideologialla on

Suomen Punainen Risti

Katastrofirahasto

Merita 221918-68000, Leonia 800019-225005, muut pankit 9200. Merkintä "Balkan".
Tai soita 9700 7702 (29,80 mk/pubelu + ppm). Internet-lahjoitukset: www.redcross.fi

Rauha Kosovoon - mielenosoitukseen osallistui yli 300

Helsingissä järjestettyyn Rauha Kosovoon -mielenosoitukseen 17. huhtikuuta osallistui yli 300 henkeä. Mielenosoituksen alkoi 14.00 Mannerheimin patsaalla, missä kuunneltiin puheita ja Ruokaa, ei aseita -ryhmä tarjoi ilmaista ruokaa. Puhumassa olivat vapaa tutkija Olli Tammilehto, alueen ongelmiin laajasti perehtynyt Annika Sandlund sekä tapahtuman järjestäjien puolesta Otso Kivekäs.

Mielenosoitus eteni kulkueena Yhdysvaltain suurlähetyställe, jossa jätettiin mielenosoittajien

vaatimus (vieressä). USAn suurlähetystältä mielenosoittajat siirtyivät Kulo-saareen, jossa marssittiin metroasemalta Jugoslavian suurlähetystölle. Myös sinne jätettiin samansisältöinen vaatimusteksti.

Mielenosoituksessa olivat mukana Aseistakieltäytyjäliitto, Rauhanpiippu, Rauhanpuolustajat, Ruokaa ei aseita, Solidaarisuus, Sosialistiliitto, Suomen anarkistiliitto ja Rauha Balkanille -ryhmä

Rauha Kosovoon!

Me allekirjoittaneet vaadimme, että sota Balkanilla täytyy lopettaa välittömästi.

Sodassa on voittajia ja sodassa on häviäjiä. Voittajia ovat pommittajat, kansanmurhaajat ja aseteollisuus. Häviäjiä ovat siviilit, joihin sodan kauhut viime kädessä kohdistuvat. Sota ei ole koskaan ratkaisu sotaan. Sen näemme kuvista, jotka välittyvät meille Kosovosta ja Jugoslaviasta.

Pommitukset pysäytettävä

Naton pommitukset ovat entisestään pahentaneet jo valmiiksi traagista tilannetta Balkanin alueella. Me emme usko, että NATO:n toiminnan tarkoituksena on vilpittön halu auttaa ihmisiä, sillä se ei ole puuttunut muihin yhtä pahoihin tai pahempiin kansanmurhiin muualla. Ja jos tarkoitus olisikin auttaa, seuraukset ovat täysin päinvastaisia. Pikemminkin Kosovossa on kysymys NATO:n arvovallan piittaamattomasta pönkittämisestä - tavalla, joka on johtanut hirvittäviin seurauksiin.

Kansanmurha lopetettava, demokratia Jugoslaviaan

Ihmisoikeusrikkokset eivät voi olla minkään maan sisäinen asia, eikä NATO:n toimien pysäyttäminen Balkanilla merkki Milosevicille, että hän saa jatkaa toimintaansa. Milosevic ei ole pelkäänyt Kosovon kansanmurhaaja. Hän on myös häikäilemätön diktaattori, joka alistaa ja sortaa omaa kansaansa. Demokratian luominen Jugoslaviaan on ehdottoman tärkeää kriisin ratkaisemiseksi.

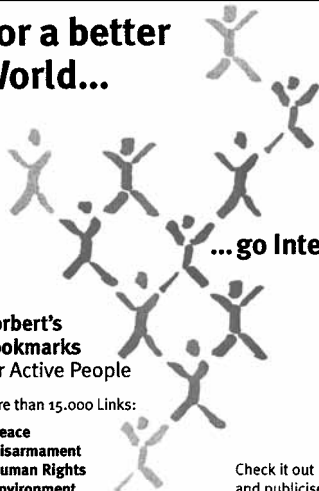
Pakolaisia autettava

Sodan uhreja ovat siviilit niin Kosovossa kuin Jugoslaviassakin. Heitä on autettava ja heille on annettava mahdollisuus palata koteihinsa rauhassa; heille on myös annettava mahdollisuus muuttaa muualle heidän niin halutessaan. Uskomme, että sodan vahinkojen aiheuttajien on itse korjattava aiheuttamansa vahingot. Suomen hallituksen kanta tässä tilanteessa olisi koominen, jos se ei olisi samaan aikaan niin traaginen.

Rauha Kosovoon!

Ratkaisu Balkanin ongelmiin voi syntyä vain avoimen vuoropuhelun kautta, jonka osapuolina ovat tavalliset ihmiset - eivät diktaattorit, sotilasliittojen kenraalit tai aseistautuneet sissijoukot. Vuoropuhelu on käynnistettävä YK:n toimesta ja toteutettava eri kansanryhmien demokraattisesti valittujen edustajien välillä. Saavutetun rauhansopimuksen toteuttamiseen ei riitä pelkääntään YK, vaan siihen tarvitaan myös kansalais-, avustus- ja ihmisoikeusjärjestäjä, joiden toimintaa kriisialueilla on aina kiitelty.

For a better
World...

... go Internet!

Norbert's
Bookmarks
For Active People

more than 15.000 Links:

- Peace
- Disarmament
- Human Rights
- Environment
- 3rd World
- Social Justice
- Politics

Check it out
and publicise wildly.

Together we can
change the world!

www.dfg-vk.de/english/bookmark.htm

TP2000 -KAMPANJAN VIIMEISIMPIÄ VAIHEITA

1 6

Trident
Ploughshares

-aktivistia pidätettiin sunnuntaina 16. toukokuuta Faslanen laivastotukikohdan luona Skotlannissa. He olivat osallistuneet tukikohdan porttien tukkimiseen, leikanneet sen aita tai lukittautuneet siihen. Kansalaistottelemattomuus tapahtui tukikohdan pohjoisella portilla järjestetyn mielenosoituksen jälkeen. Mielenosoitukseen osallistui n. 40 ihmistä, joukossaan Skotlannin nationalistipuolueen europarlamenttivaaliehdokas, professori Neil MacCormick, joka sanoi:

”Nämä tukikohdat ovat uhka ihmisille sekä kaukaisissa maissa että Skotlannissa. Näitä mäkiä ja järviä ei ole tarkoitettu joukkotuhon välineiden säilyttämistä varten. Skotlanti ei halua ydinaseita.”

Ydinaseriisuntaa vaativa Trident Ploughshares -kampanja alkoi Faslanen ja Coulportin tukikohdissa viime vuoden elokuussa. Elokuun leirin jälkeen mielen-osoittajat ovat kokoontuneet Skotlantiin aina kolmen kuukauden välein; viimeisimmän kerran siis toukokuun puolivälissä. ”Väliaikoi-nakin” kampanjaan liittyvää kansalaistottelemattomuustoi-mintaa on ollut Trident-ydinsukel-lusveneohjelmaan liittyvien sotilastukikohtien luona eri puolilla Britanniaa. Vaikka kampanjan aikana on pidätetty jo yli 200 ihmistä, aurantakojien saamat rangaistukset ovat lieviä: heille on langetettu tavallisesti pienehköjä sakkorangaistuksia.

Monet rauhanaktivistit ovat silti joutuneet tutustumaan Britannian vankeinhoitolaitokseen tutkintavankeudessa; pisimpään ruotsa-

laiset Bread Not Bombs -ryhmän jäsenet Annika Spalde, Ann-Britt Sternfeldt ja Stellan Vinthagen. Kolmikko tunkeutui 13. syyskuuta viime vuonna Barrow-in-Furnessin telakalle tarkoituksenaan aseintariisa HMS Vengeance -ydinsukellusvene. Heidät pidätettiin ja tuomittiin tutkintavankeuteen epäiltynä ”salaliitosta vahingon tekemiseksi”. Heidät vapautettiin yllättäen tammi-kuussa, mutta maaliskuussa he päättivät rikkoa ehdonlaisehoja, jotka määräsivät heidät ilmoittautumaan määräajoin Liverpoolin poliisiasemalla. Sen sijaan he menivät 21.3 Barrowin telakalle ja pysyivät työntekijöiltä apua aseidenriisuntatoiminnan jatkamiseksi. Ryhmä pidätettiin ja toimitettiin uudelleen tutkintavankeuteen.

Spalde, Sternfeldt ja Vinthagen

vapautuivat perjantaina 14. toukokuuta valamiehistön todettua seitsemän tunnin miettimisen jälkeen, ettei se kykene tekemään päätöstä asiassa. Asiaa saatetaan kuitenkin käsitellä vielä uudessa oikeudenkäynnissä. Stellan Vinthagen totei oikeuden päätöksen jälkeen: ”Olemme todella vaikuttuneita siitä, että tavallisista, aseeteollisuudesta hyvin riippuvaisen pikkukaupungin asukkaista koostuva valamiehistö kieltäytyy toteamasta meitä syyllisiksi huolimatta siitä, että tuomari sanoi heille sen olevan ainoa vaihtoehto.”

Lisätietoja Trident Ploughshares 2000-kampanjasta ja aurantakojaliikkeestä ylipäättäänkin löydät Sivari&Totaali 2/98-lehden liitteenä julkaistusta Aurantakojaj-

KANSALAISTOTTELEMATTOMUUSTEMPAUS KOSOVON SOTAA VASTAAN

Britannian ensimmäinen kansalaistottelemattomuustempaus Kosovon sotaan tapahtui keskiviikkona 19. toukokuuta, pommitusten jatkuttua 55 päivää. Rauhanaktivisti pidätettiin Prestonin ilmavoimien ja laivaston värväystoimiston valtaamisesta ja sisäänkäynnin tukkimisesta.

Hynburn & Rossendalen ammattiyhdisneuvostossa toimivan Peter Billingtonin onnistui päästä Prestonin tärkeimmän kauppakadun Fishergate Roadin varrella sijaitsevaan toimistoon. Peter kantoi kuvia NATO:n pommitusten uheista, yritti saada aikaan keskustelua sotilaskäyttäjien kanssa ja kieltäytyi poistumasta toimistosta vaadittaessa. Samaan aikaan Liverpoolin Catholic Worker-yhteisön aktivisti Ciaran O'Reilly tukki toimiston oven. Ciaran kantoi kylttejä, joissa luki ”siltoja - sairaaloita - taloja - junia - busseja - suurlähetystöjä - tv-asemia - ihmishenkiä - MITÄ SEURAAVAKSI NATO?” (kuin eräänlaisena vastauksena tähän paria päivää myöhemmin maailmalle levisi tieto, että NATO oli ampunut kolminumeroisen määrän ohjuksia Kosovossa sijaitsevaan vankilaan... suom. huom.) ja ”Lopet- takaa pommitukset!” Sisäänkäynnin eteen asetettiin kori, jonka sisällä oli vasara, leipä, kukkia, kannanottoja

rauhan puolesta ja valokuvia NATO:n pommitusten uhreista.

Toimiston valtauksen jatkuessa ulkopuolelle kerääntyi kymmenen ihmistä osoittamaan tukea aktivisteille ja osoittamaan mieltä pommituksia vastaan. Mielenosoittajien joukossa olivat muutamaa päivää aikaisemmin vapautetut ruotsalaiset Bread Not Bombs-aktivistit Annika Spalde, Ann-Britt Sternfeldt ja Stellan Vinthagen. Mielenosoittajien kantamissa kylteissä sanottiin ”Rakasta vihollisiasi - älä pommita heidän lapsiaan!”, ja ”NATO:n POMMITUKSET ovat lisänneet joukkomurhia - laajentaneet sotaa - ja tuhonneet Milosevicin vastaisen opposition Serbiassa!

Poliisi pidätti Ciaran O'Reillyn tempauksen jälkeen. Hänet pidätettiin ”rauhan häiritsemisestä” (sic) ja kuljettiin Prestonin poliisiasemalle. Hänet vapautettiin parin tunnin kuluttua eikä syytteitä nostettu. Hän totei: ”Toimimme solidaarisuudesta Kosovossa ja Serbiassa kuolleita ja kuolevia kohtaan, solidaarisuudesta Milosevicia, Clintonia ja Blairia väkivallattomasti vastustavia ihmisiä kohtaan, solidaarisuudesta tästä ja muista yhteisöistä Balkanin taistelulukentille lähetettyjä nuoria kohtaan.”

Mikä on kansalaisen sotarikostarkas-

8. heinäkuuta 1996 Haagin kansainvälinen oikeus antoi kannanoton, jonka mukaan ydinaseet ovat pääsääntöisesti kansainvälisten lakien vastaisia ja ydinaseiden käyttö tai niillä uhkaaminen on laitonta. Yhtään tilannetta jossa kansainvälinen laki sallii ydinaseiden käytön ei pystytty määrittelemään. Kansainvälinen oikeus totei myös, että Nürnbergin periaatteet pätevät ydinaseisiin. Ydinasevalloille asetettiin velvoite pyrkiä ja saada päätöksen neuvottelut yleisestä ja täydellisestä ydinaseriisunnasta.

Nürnbergin periaatteiden mukaan jokainen henkilö, jonka toimet johtavat kansainvälisen lain rikkomiseen on vastuussa ja rangaistavissa kyseisistä rikoksista. Tätä vastuuta ei poista, se vaikka henkilö olisi toiminut hallituksensa tai esimiehensä määräyksestä.

Kansainvälisen oikeuden kannanotto ydinaseista sekä Nürnbergin periaatteet ovat perustana kansalaisten sotarikostarkastuksille, väkivallattoman kansalaistottelemattomuuden muodolle, jossa kansalaisaktivistit pyrkivät keräämään todistusaineistoa rikoksista rauhaa vastaan, sotarikosten valmistelusta sekä ydinaseisiin liittyvistä rikoksista ihmiskuntaa vastaan. Tarkastusten suorittaminen jää kansalaisten velvollisuudeksi, koska kansainvälisellä oikeudella ei vielä ole kyseistä tehtävää hoitavaa omaa elintä.

Tarkastuksissa pyritään päästä tutkimaan paikkoja joissa säilytetään ydinaseita koskevia asiakirjoja. Ensimmäiseksi sisäänpääsy ja tarkastukset pyritään toteuttamaan yhteistyössä paikan henkilöstön kanssa, mutta koska tämä on kyseisten laitosten haluttomuuden vuoksi käytännössä mahdotonta, velvoittavat Nürnbergin periaatteet tarkastajat etsimään vaihtoehtoisia tapoja päästä tietoihin käsiksi. Yleisin tapa on murtautua sisään aitojen yli, ali tai läpi, kuitenkin aiheuttaen mahdollisimman vähän vahinkoa.

Mikäli sisäänpääsy onnistuu voivat tarkastajat yrittää mm. hankkia käsiinsä asiakirjoja, keskustella työntekijöiden ja vartijoiden kanssa, ottaa valokuvia ja mikäli kyseessä on ydinaseiden säilytyspaikka mitata säteilyn tasoa geigermittarilla. Havainnoista tehdään luonnollisesti kokoajan muistiinpanoja.

Tarkastajat todennäköisesti pidätetään ja he voivat saada syytteitä mm. laittomasta oleskelusta alueella tai vahingonteosta. Nürnbergin periaatteet kuitenkin oikeuttavat rikkoman paikallista lakia mikäli se on välttämätöntä kansainvälisen lain ylläpitämiseksi. Usein tarkastuksista jätetään nostamatta syytteitä, mutta mikäli syyte nostetaan käytävät tarkastajat oikeudessa puolustuksena kansainvälisen lain velvoitteita. Ydinaseiden laittomuuden esiintuominen oikeusistuimissa ja mediassa ovatkin toiminnan tärkeimpiä käytännön tavoitteita.

Kansalaisten sotarikostarkastuksia on tehty kansainvälisen oikeuden heinäkuun -96 kannanoton jälkeen mm. Saksassa, Belgiassa, Ranskassa, Hollannissa, Isoissa Britanniassa ja USA:ssa kyseisten maiden ydinasetukikohdissa ja NATO:n päämajalla.

2000 Walk for Nuclear Disarmament

Mikä olisikaan parempi aloitus ydinaseiden vastaiselle kävelyllä, kuin kahden päivän bussi/lautta matka Suomesta, Ruotsin ja Saksan kautta, Hollantiin. Varsinkin kun bussi on täytetty 50 ihmisellä, jotka matkan tässä vaiheessa ovat vielä varsin raikkaan oloisia, ja joita ei ole ikuna tavannut. Koko matkan ravinoksi on myös ansiokkaasti varattu laatikko kaupalla leipää ja maustamatonta tofua, jota onnettomimmat päätyivät marinoimaan punaviinillä ja valkopip-purilla. Matkat laivalla ja bussissa kuluivatkin pääasiassa huonosti ja nälissään nukkuen, korttia pelaten sekä tutustuen muihin valveilla oleviin ihmisiin.

Paikanpäällä, Haagissa, kävelijöiden leirin koko yllätti minut pienuudellaan ja tiedolla siitä, että matkalle olisi tulossa vain noin 300 henkeä, joista jopa 60 henkeä olisi suomalaisia. Eikö tällaiseen tapahtumaan olisi ollut helppo kerätä enemmänkin ihmisiä, koska ainakin kävelyn ajankohta näytti otolliselta siihen että tempaus olisi voinut ollut suurempi ja se olisi voinut herättää enemmän keskustelua. Olihan NATO parhailaan pom-mittamassa Jugoslaviaa jo toista kuukautta ja EU:n jäsenmaat valmistautuvat vaaleihin. Myöhemmin vaalien läheisyys alkoi kuitenkin tuntua enemmänkin ärsyttävältä, kun jokaisessa Hollantilaisessa kaupungissa jossa vierailimme oli Sosialistisen

Puolueen väkeä vastassa. Tuntuu aivan kuin me olisimme olleet osa puolueen vaalikampanjaa.

Itse kävely lähti sunnuntaina 16.5. matkaan näyttävästi Haagin Rauhanpalatsilta, päämääränä NATO:n päämaja Brysselissä. Poliisi, joka toimi Hollannin kuten Belgiankin puolella ystävällisesti, viitoitti reittiä ja pysäytti liikenteen jotta kävely pääsi vaivatta eteneään. Polkupyörillä partioineet koppalakit jopa suostuivat kyyditsemään väsyneimpiä kävelijöitä tarpeen tullen.

Vaikka päivittäiset matkat vaikeuttivatkin venyvän aina tuntemattomasta syystä lupailtua pidem-miksi, ja kuuma mutta kaunis sää sai ne tuntumaan entistäkin pidem-miltä, jaksoi aina osa suomalaisista raahautua leirintäalueelta kaupunkien keskustaan halvan kaljan perässä. Jos sanoisin joidenkin muiden kävelijöiden olleen perin vit-

tuunteita käytöksemme olisi sekin vielä varsin lievä ilmaisu, kun ajattelee esimerkiksi kuinka paljon tyhjiä oluttölkkejä lojui joka aamu ympäriinsä, mihin ikinä sitten leiri pystytettiin.

Kävelyn varrella karttuneita ihania ja vähemmän ihania kokemuksia on vaikea mitenkään luokitella, mutta varmaan parhaiten ainakin minun mieleeni jäi päivä Rotterdamista Dordrechtin, jolloin matkaa kertyi n. 35km. Leirintäalueella oli nimittäin mahdollista uida pienessä järvenssä jossa pestä päivien saasta yltään, ja myöhään illalla leiriin saapui Englantilaisista folk musiikkia soittava bändi Lordryk. Huolimatta auringon polttamasta ihosta, rakoista ja tappavasta väsymyksestä osa kävelijöistä jaksoi vielä yltyä tanssimaan musisoimnin tahdissa.

Edellisen päivän matkan venähtämisen tähden luottamus kävelyn organisaattoreiden puheisiin

alkoi olla hiljalleen todella kortilla. Erityisesti matkalla Dordrechtista Zevenbergiin ilmoitettiin lounaspaikalla matkaa olevan jäljellä enää 9 km, mutta kivenheiton päässä olikin kyltti, jossa matkaa luvattiin 16 km, ja tämäkin kaupungin keskustaan, josta oli matkaa vielä leirintäalueelle. Samaisessa plakaatissa oli myös nähtävissä, että matkaa Brysseliin olikin jäljellä 211 km (saimme jälkeenpäin tietää, että kyseessä oli kiertotie) ja kävely päiviä vai-vauset kuusi.

Myös päivittäinen aikataulu oli ruokailuja lukuunottamatta ihas-tuttavasti tuuliajolla ja mm. kävelemään lähdettiin yleensä aamulla noin tunnin myöhässä. Ainoita päiviä jolloin kaikki taisi toimia aikataulun mukaisesti olivat lepopäivät, jolloin kävelijöille annettiin väkivallattomuus koulutusta ja neuvoja siitä kuinka suojautua poliisin käyttämiä voimakeinoja vastaan. Jälkimmäisenä lepopäivänä Patersvenissä leiriin oli hankittu myös olutlatta jossa tunnelmaa pidettiin yllä Eläkeläisten kasetin, naurin ja aamuyöllä alkaneen ilmaisen olut tarjoilun voimalla.

Matkan viimeisinä päivinä kävelyyhyn liittyi yhteensä lähes 200 intialaista maanviljelijää, jotka saattoivat kokea melkoisen kulttuurishokin, kun valtaosin suomalaisista koostuva joukko päätti osoittaa mieltään NATO:lla alasto-

mana ja pitää siksi harjoittelumielessä ilkosillaan kokouksen keskellä leiriä juuri päivällisen aikaan. Kyseistä ideaa ei kuitenkaan kuulemma toteutettu NATO:lla.

Kun Brysseliin kahden viikon jälkeen sitten viimein päästiin oli paikanpäälle, NATO:n päämajan edustalle, kokoontunut kak-sinkerroin enemmän poliiseja kuin mielenosoittajia. Näin suomalaisin silmistä poliisin kalusto vaikutti pikemminkin armeijan varustukselta kuin mellakka-poliisin työvälineiltä. Myös silloin paikanpäällä poliisin asettamien piikkilanka-aitojen yli rynnistämisen ja pihdeillä piikkilangan katkomisen tuntui oikeutetulta, eikä se herättänyt ainakaan minussa minkäänlaista itsekriittisyyttä. Myös vesitykkeitä silloin käyttäneet poliisit vaikuttivat tunteettomilta raakalaisilta. Kuitenkin kun näin jälkiviisaasti ajattelee niin oliko koko edellä kuvattu toiminta sitä

väkivallatonta toimintaa, josta meille oli koko kävelyn ajan puhuttu ja johon meitä oli myös koulutettu. Tuskinpa sitä semmoiseksi

esimerkiksi media kuitenkin tulkitsee. Yhdessä belgialaisessa lehdessä nimittäin kerrottiin kommunistien mellakoineen NATO:n päämajalla, eikä meistä sen enempää sitten kuulemma Belgiassa enää kirjoitettukaan. Todella surullistahan se sinänsä on, että noin pääsi käymään kävelyn uskottavuudelle, sillä eikö tällaisten tempausten toteuttamiselle ole olennaista juuri uskottavuuden säilyttäminen ihmisten silmissä. Ja kuinka uskottavaa voi olla kun väkivallattomuuden varaan rakennettu kävely turvautuu loppujenlopuksi tietynasteiseen väkivaltaan. Eikö olisi ollut näytävämpää olla NATO:lla niin pitkään kuin mahdollista ja

poistua sitten vaikka paljain jaloin läpi Brysselin. Olisimme näin saattaneet saada viestimme ehkä paremmin esiin kuin nyt saimme.

Toukokuun lopussa Kansainvälisen kävelyn ydinaseriisunnan puolesta päättäneeksi tapahtuman osanottajat, joihin myös itse kuului, pyrkivät suorittamaan laajoja ydinaseita koskevia kansalaisten sotarikostarkastuksia NATO:n päämajalla Brysselissä. NATO:n pääsihteerille oli etukäteen lähetetty kirje, jossa selitettiin kansavälisen oikeuden kanta ydinaseisiin ja kerrottiin ai-keistamme ja tavoitteistamme sekä pyydettiin yhteistyötä NATO:n puolelta.

Alunperin oli ollut epävarmaa päätetäänkö kävelyä edes koko Brysselin alueelle, mutta kun saavuimme NATO:n päämajalle 27. päivänä, otettiin valtuuskuntamme kuitenkin vastaan neuvotteluja varten. Muut tarkastajat odottivat päämajan edustalla satojen poliisien ja useiden vesitykkeitä vartioimina. Neuvottelut olivat tuloksettomat - pääsymme tutkimaan NATO:n asiakirjoja evättiin.

Nürnbergin periaatteiden veloitettamana päätimme jatkaa suunniteltamme mukaisesti ja pyrkiä väkisin, joskin väkivallattomasti, sisään suorittamaan tarkastustamme. Osa tarkastajista ryhtyi purkamaan poliisien barrikadeja muutaman kii-vetessä barrikaadien yli jatkaen matkaa kohti toimistorakennuksia. Minut ja muut barrikaadien yli päässeet pidätettiin välittömästi.

Istuessani pidätettynä poliisiautossa ennen kuljetustani poliisi-asemalle näin, kuinka poliisi ryhmitäytyi hajottamaan aitojen toiselle puolelle jääneen ihmisjoukon. Käytössä olivat niin mellakkapoliisit, ratsupoliisit kuin vesitykitkin. Tämä tuntui täysin kohtuuttomalta voiman-käytöltä erittäin rauhallisia mielenosoittajia vastaan. Myöhemmin kuulin NATO:n alueella olleen

tuolloin noin 5000 poliisia, mikä olisi ollut kymmenkertainen määrä meihin verrattuna.

27. päivän aikana pidätettiin noin 190 ihmistä. 130 henkilöä oli pidätettynä kuuden tunnin ajan. Heistä noin 40 oli suomalaisia, eli kaksi kolmasosaa paikalla olleista suomalaisista joutui putkaan. Joiltakin mielenosoittajilta "katosi" pidätyksen yhteydessä rahaa. Eräältä suomalaiselta jäi uupumaan 500 markan edestä paikallista valuuttaa, ja uskomme poliisin varastaneen rahat.

Seuraavana päivänä tarkastuksia NATO:n päämajalla jatkettiin kahden kolmen hengen ryhmän voimin. Ryhmä johon minä kuuluiin pidätettiin korttelin päässä päämajasta ja toinen ryhmä sen päästyä tunkeutumaan aidan läpi päämajan sisäpuolelle. Me olimme pidätettynä jälleen kuusi tuntia, suurimman osan ajasta hyvin huonoissa olosuhteissa kuumassa poliisiautossa.

Lauantaina 29. päivänä oli tarkoitus pitää jälleen mielenosoitus NATO:n päämajalla. Mielenosoittajat kuitenkin pidätettiin välittömästi, osa jopa heidän vain noustessaan metrosta kahden kilometrin päässä NATO:sta. Pidätyksiä oli 66 ja myöhemmin pidätettiin vielä kaksi suomalaista, jotka olivat tekemässä sotarikostarkastusta. Itse en lauantaina pystynyt osallistumaan toimintaan. Lauantaina pidätysaika oli Brysselin pormestarin määräyksestä nostettu 12 tuntiin, joka on korkein Belgian lain sallima aika, ellei pidätettyä syytetä rikoksesta.

Sunnuntaina ei enää tehty sotarikostarkastuksia eikä pidetty mielenosoituksia. Ne joilla lakimiehemme katsoivat olevan riittävän vahvat perusteet, kävivät valittamassa poliisin toiminnasta,

Viisi vuotta KANSANMURHASTA

Sata päivää kestäneen tutseihin ja maltillisiin hutuihin kohdistuneen kansanmurhan jälkeen vuonna 1994 sekä kotimaassa että maanpaossa eläneitä tutseja edustanut Ruandan isänmaallinen rintama hyökkäsi Ruandaan Ugandassa koulutetulla armeijallaan ja kaappasi vallan. Lähes kaksi miljoonaa ihmistä; rikoksiin syyllistyneitä hutuja, heidän perheenjäseniään, tukijoitaan, silmänsä rikoksilta ummistaneita ja

Noihin aikoihin pakolaisleireiltä ei ollut vaikea löytää rikollisia, jotka myönsivät osallistuneensa joukkomurhiin, jotkut jopa kerskailivat sillä. Mutta vuoden sisällä he tajusivat, että tällaiset tunnustukset olivat epäviisaita: vuoden 1995 lopussa oli jo vaikeaa löytää ketään, joka olisi myöntänyt, että mitään kansanmurhaa ylipääntään oli tapahtunut. Sisällissota, kyllä - sen tiesivät kaikki; muutamia joukkomurhia, ehkä; mutta kukaan ei myöntänyt omaavansa ensi käden tietoa tapahtumista.

Jonkun aikaa pakolaisten olot kansainvälisten avustajajärjestöjen pyrittämillä ja varustamilla

leireillä olivat siedettäviä. Ja ne tarjosivat "Hutu Power"-ekstremisteille, jotka olivat järjestäneet sekä kansanmurhan että maastapaon, mahdollisuuden pystyttää uusi tukikohta, supistaa menojaan, rekrytoida ihmisiä ja suunnitella.

Kuitenkin marraskuussa 1996 kongolaiset kapinalliset, jotka pyrkivät ottamaan vallan omissa massaansa ja joita Ruandan isänmaallinen rintama tuki omista strategisista syistä, hyökkäsi leireille, sulki ne ja pakotti pakolaiset takaisin Ruandaan.

Lähellä Zairen rajaa oleskellut amerikkalainen journalisti raportoi pakolaisten paluuta: "Tun-

nissa tuli noin 12.000 pakolaista - kuin Ruandan rajaa kohti etenevä inhimillinen muurinsärkijä. Mutta kyseessä ei ollut ekstremististen hutujohdajien kauan lupaama invaasio; pikemminkin kyseessä oli peräännyminen maanpaosta, joka tapahtui lähes täydellisessä hiljaisuudessa. Keittoastioiden kolahduksia, paljaiden jalkojen ja kumisandaalien havinaa ja harhailevien vuohien ja eksyneiden lapsien huutoja lukuunottamatta kotiinpalaava joukko oli pahaenteisen hiljainen... Kotona Ruandassa tuhannet seisoivat tuntikausia katsomassa ihmistulvaa samalla sanattomalla intensiivisyydellä." He katsoivat perheidensä murhaajien kotiinpaluuta.

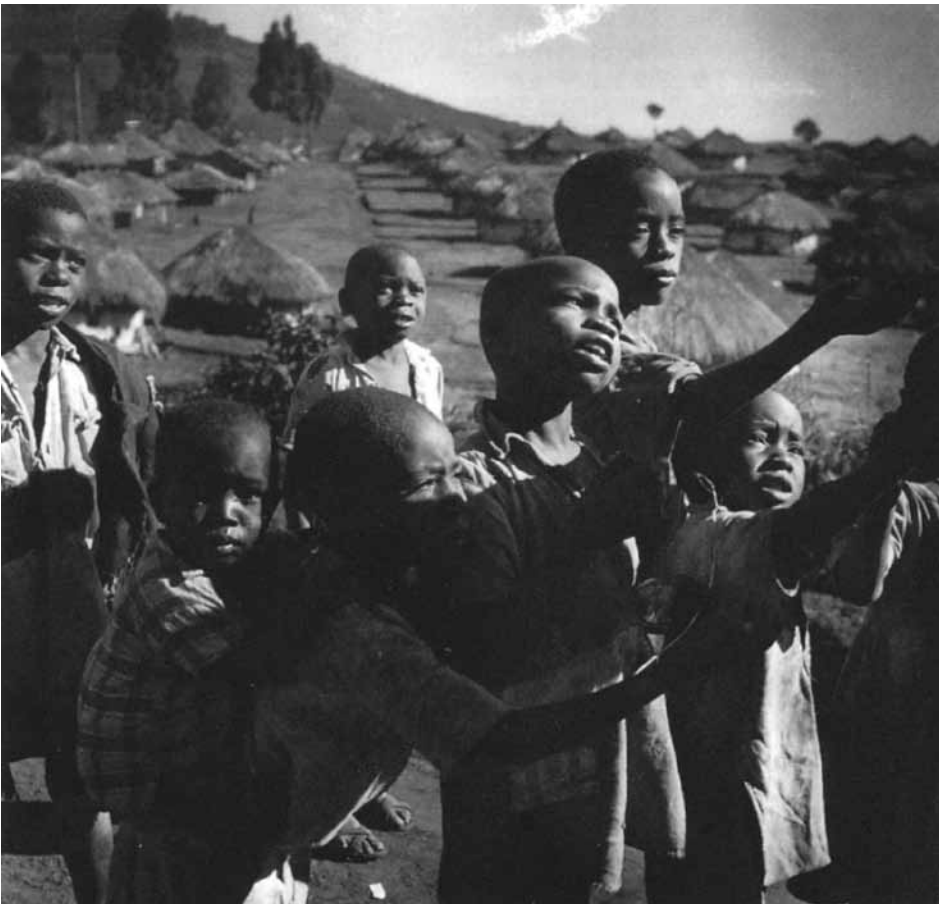
Ruandan hallitus yllätti kaikki julistamalla pidättäytyvänsä kansanmurhasta epäiltyjen pidättämisestä. Kyseessä oli käytännöllinen toimenpide, jonka tarkoitus oli ratkaista mahdoton tilanne. Kuten kaikki tuollaiset ratkaisut, päätös oli epäjohdonmukainen ja mielivaltainen. Vankeiloissa oli lähes miljoona epäiltyä odottamassa oikeudenkäyntiä, tuhansien muiden - kaikista etsityimpien - tiedettiin olevan palaavien pakolaisten joukossa, yhä kiihkeinä taistelemaan hutu-asiansa puolesta.

Ruanda on kutsuttu "trooppiseksi Sveitsiksi Afrikan sydämessä". Se on kooltaan noin kolmasosa Belgiasta, joka hallitsi sitä vuodesta 1919 (johon saakka se oli ollut osa Saksan Itä-Afrikkaa) itsenäistymiseen asti v. 1962. Vierailijat löytävät kauniin maan. ("Kauniin?", sanoi eräs ruandalainen, "kaiken sen jälkeen mitä täällä on tapahtunut?")

Suurin osa Ruandan väestöstä kuuluu hutuihin, perinteisesti maanviljelyllä itsensä elättäneeseen kansaan. Satojen vuosien ajan Ruanda houkutteli tutseja - jotka taas ovat vanhastaan olleet paimentolaisia - pohjoisemmasta Afrikasta. Näiden traditionaalisten roolien johdosta tutseista tuli maanomistajia ja hutuista heidän alustalaisiaan. Tältä perusteelta kehittynyt yhteiskuntajärjestys säilyi aluksi varsin muuttumattomana eurooppalaisten siirtomaainterventiosta huolimatta.

Itsenäisyys toi kuitenkin mukanaan myös vallankumouksen. Hutut kapinoivat vähemmistönä olevia herrojaan vastaan, joista oli tullut koko ajan opressiivisempia Belgian vallan aikana, ja kaappasivat vallan. Tutsiyhteisöiltä vietiin maat ja monet lähtivät maanpakoon, jossa he muodostivat Ruandan isänmaallisen rintaman tehokkaine armeijoihin - ja odottivat aikansa koittamista.

Hutuhallinto oli varsin onneton ja siihen löivät leimansa eri yhteisöjen ja alueellisten faktioiden väliset jännitteet. Vuonna 1990 isänmaallisen rintaman kapinalliset haistoivat hetkensä tul-

leen ja hyökkäsivät. Tulituaan jälkeen tehtiin joitakin yrityksiä saada neuvotteluteitse aikaan uusi monipuoluejärjestelmään perustuva perustuslaki, mutta maa romahti kaaokseen, kun hutusyntyinen presidentti, joka ei ollut onnistunut miellyttämään ketään, kuoli lentokoneen maahansyöksyssä (jota pidetään yleisesti muusta kuin onnettomuudesta johtuneena) huhtikuussa 1994.

Tuntiensa tulleensa uhatuksi ihmiset muuttivat usein julmiksi ja vaarallisiksi. Tässä vaiheessa alkoivat ekstremistiset "Hutu Power"-radiolähetykset ja propaganda, joka yllytti naapurin nousemaan naapuriaan vastaan. Tarkoitus, ne kertoivat, oli eliminoida Ruandan tutsit; ensin oli kuitenkin tapettava maltilliset hutut, jotka eivät olleet tutsien vastaisia. Kansanmurha alkoi.

Kaksi vuotta myöhemmin tappajien ja henkiinjääneiden oli taas kyettävä elämään yhdessä - joskus jopa samoissa taloissa. Radiosta alkoi taas kuulua kehoituksia, mutta tällä kertaa ne kertoivat, että maahan palaavat ovat tervetulleita veljinä ja siskoina. Uuden presidentin viestiä toistettiin loputtomasti:

"Ruandan kansa kykeni elämään rauhassa yhdessä kuusisataa vuotta, eikä ole mitään syytä, miksei se kykenisi elämään rauhassa yhdessä tulevaisuudessakin. Antakaa minun vedota heihin, jotka ovat valinneet murhaamisen ja vastakkainasettelun tien muistuttamalla heitä, että myös he ovat ruandalaisia. Pyydän teitä luopumaan kansanmurhaan ja tuhoon johtavasta toiminnasta, liittämään kätenne yhteen toisten ruandalaisien kanssa ja käyttämään voimavaranne paremmin."

Mutta oliko "eläminen rauhassa yhdessä" todellakin mahdollista ihmisille, jotka on yllytetty vihaan tai ihmisille, joiden perheet on teurastettu heidän silmiensä edessä? "Niin", sanoi varapresidentti Paul Kagame, joka on tosiasiallisesti Ruandan johtaja tällä hetkellä, "ei ole välttämätöntä etsiä kaikkia, jotka mielestäsi tulisi etsiä. Ehkä on parempi ensin luoda ilma-piiri, jossa asiat vakautuvat. Joitakin tapahtumia voit katsoa jopa kokonaan sormien läpi sen puolesta, että se auttaisi rauhallisen yhdessäelön syntymistä."

Voitko rehabilitoida ihmisen, joka on "seurannut kansanmurhan loogiikkaa"? "En usko, että on syytä luovuttaa sellaisten ihmisten kohdalla", sanoi Paul Kagame. "Ihmisiä voidaan muuttaa. Joillekin ihmisille anteeksiantamisesta voi olla jopa hyötyä, toisen tilaisuuden antamisesta."

Joillekin kansanmurhaan syyllistuneille tämä merkitsi kuitenkin uutta tilaisuutta tappaa. Satoja henkiinjääneitä kansanmurhan silminnäkijöitä murhattiin, koska pidätykset perustuivat pääasiassa heidän todistuksiinsa.

Eräs palanneista oli keski-Ruandan ylängöiltä kotoisin oleva mies nimeltään Girumuhitse. Hän löysi kansanmurhasta henkiinjääneen perheen asumasta talosta, josta hän oli lähtenyt vuonna 1994. Vaikka hallitus salli maahan palaavien häätä uudet asukkaat 15 päivän varoitusajalla,

Girumuhitse tiesi ettei uusilla asukkailla ole muuta paikkaa minne mennä; niinpä kaksi perhettä elää talossa yhdessä.

Kansanmurhan aikana Girumuhitse toimi tiesulun päällikkönä kotikylässään. Tiesulkuja pystyttiin silloin kaikkialla Ruandassa, niiden tarkoitus oli jäljittää tutsseja. Tiesulun päällikön asema toi mukanaan vähäistä valtaa ja vastuuta. Girumuhitse suhtautui selkeän ambivalentisti siihen, mitä hän oli tehnyt ja mitä hänen tulisi tehdä nyt.

"Juuri nyt kaikki on hyvin. Mutta silloin, siihen aikaan, valtio määräsi meidät kaikki tappamaan. Sinulle kerrottiin, että velvollisuutesi on tehdä tämä, tai sinut pidätetään tai tapetaan. Me olimme vain pelinappuleita siinä. Olimme vain työkaluja". Mutta toisaalta: "Userimmissa tapauksissa tappaminen oli minun vastuullani, koska olin päällikkö. Nyt olen palannut ja kerron viranomaisille siitä."

Girumuhitsella oli erityisen suuria paineita osallistua murhaamiseen, sillä hän vaimonsa oli tutsi. "Kykenin pelastamaan hänet, koska olin tiesulun päällikkö. Minun täytyi tehdä se tai tulla itse tapetuksi. Joten tunnen itseni jossakin määrin viattomaksi. Tappaminen ei tullut sydämestäni. Jos olisin todella tappanut omasta tahdostani, en olisi palannut."

Mutta tunsiko hän myös jossakin määrin syyllisyyttä? "Tunsin monia ihmisiä, jotka määräsin tapettaviksi. Jos en olisi tappanut, vaimoni olisi tapettu. Jos kerron nyt kaiken, saan vain vähäisen rangaistuksen. Viranomaiset tietävät, että monet vain tottelivat käskyjä."

Girumuhitsen kaltaisille ihmisille politiikka, vaihtuvat hallitukset, yhteiskunnan rakenne eivät olleet asioita, joissa he kokivat omat mielipiteensä merkittäviksi. Viranomaiset olivat viranomaisia, ketä ikinä he olivat ja mitä ikinä he sanoivat, teit niinkuin he sanoivat.

Monet kansanmurhaajien ydinjoukkoon kuuluvat pysyivät vapaina ja toivat sodan mukanaan. He menivät luoteis-Ruandaan, hutuekstremismin perinteisille kotialueille. Ja tämän vuoden alussa nämä entiset sotilaat ja puolisolitaallisten joukkojen jäsenet olivat yhä siellä. He ovat tappaneet ihmisiä hyökkäyksissään, iskeneet väijytyksistä ajoneuvoja vastaan, hyökänneet kouluihin, polttaneet rakennuksia. He ovat terrorisoineet ja pahoinpidelleet vihamielisinä pitämiään siviilejä. (On raportteja tapauksista, joissa koululaiset on käsketty jakautumaan etnisten ryhmien mukaan ja kun he ovat kieltäytyneet ilmoittaen olevansa kaikki ruandalaisia, heidät on kaikki ammuttu erotukseksi). Nämä äärimmäisyysmieliset puolisolitaalliset joukot ovat hiljattain tappaneet myös turisteja.

Heidän tavoitteensa ei ole vain julkituomansa pyrkimys jatkaa tutsien hävittämistä sukupuuttoon vaan myös kaataa hallitus osoittamalla, että se on liian heikko kontrolloimaan heitä. Lisäksi tämä elämäntapa on heidän ainoa tapansa välttää vankila ja oikeuteen joutuminen

On myös toisenlaista epäoikeudenmukaisuutta. Suvaitsevaisuuden, jatkuvan vaaran, riittämättömän tuen taakka lankeaa kaikkein raskaimpana kansanmurhasta henkiinjääneiden päälle. Heidän auttamisekseen ei ole varoja; monet toivovat että heidätkin olisi tapettu; jotkut ovat tehneet itsemurhan. Monet kokevat, kuten erään Girumuhitsen uhrin tytär, että "ennen tätä paluuta olimme alkaneet unohtaa, mutta nyt se tuntuu kuin parantuneelta haavalta, joka on auennut uudelleen". Toinen nainen taas sanoi: "Tämä mies, joka on vastuullinen teoistaan, elää perheensä kanssa ja saa omaisuutensa takaisin; hän tappoi kymmenen perheen jäsentä, mutta minä en saa tukea mistään." "No, me vain elämme yhdessä niin kuin tavallisestikin", sanoi eräs mies väsyneesti.

Miksi meidän pitäisi välittää? No, jos olemme sitä mieltä, että ihmiset ovat vastuullisia teoistaan, suurin osa Eurooppaa on Afrikalle perin pohjoin anteeksipyyntöön velkaa.

Eurooppalaiset siirtomaavallat loivat Afrikkaan mielivaltaisen poliittisen kartan (jotkut uskovat, että jos tiheään asuttu Ruanda olisi voinut vetää rajansa uudelleen ja siihen olisi liitetty asumattomia alueita Kongon syrjäseuduilta, monet sen ongelmista voitaisiin ratkaista tai niitä ei olisi edes syntynyt). Siirtomaavallat loivat diskriminoivia yhteiskunnallisia ja byrokraattisia rakenteita afrikkalaisten joukkoon tarjoamalla koulutusmahdollisuuksia ja vastuunalaisia työpaikkoja sellaisille, joita he pitivät "sopivina" (Ruandassa tutsit - luonteenomaisesti pitkinä, ohuthuulisina ja kyömyenäisinä - näyttivät eurooppalaisin silmin ja ajatuksin soveliaimilta). Siirtomaavallat synnyttivät ja vahvistivat tällaisia etnisiä "eroja" ja näin ollen sekoittivat yhteiskunnallis-taloudellisen järjestelmän, jonka mukaan lukien kielen ja kulttuurin - hutut ja tutsit olivat jakaneet vuosisatojen ajan. Siirtomaavallat toivat myös nykyaikaiset asetet ja nykyaikaisen sodankäynnin menetelmät.

Myös lähetyssaarnaajat tulivat Euroopasta. "Missään Afrikassa ei kristinuskolla ole ollut ratkaisevampaa merkitystä kuin Ruandassa", kertoo tietosanakirja. Pappien opetukset inspiroivat hutujen vallankumousta: he oppivat pitämään itseään sorrettiina. Eurooppalainen esimerkki edessään he valitsivat aseellisen vastarinnan - ja saivat sen myös vastaansa.

Ne ryhmät ja järjestöt, jotka yrittävät pysäyttää murhaamisen Ruandassa, noudattavat täysin oikein keskeistä periaatetta: afrikkalaisten täytyy itse ottaa vastuu omista teoistaan ja omasta tulevaisuudestaan. Tämä merkitsee, että afrikkalaisiin ongelmiin on löydettävä afrikkalaiset ratkaisut. Se merkitsee - viimeinkin - vapautumista myös autoritaarisesta kolonialistisesta perinteestä joka ei tarjonnut minkäänlaista koulutusta itsenäisyyteen, pelkästään kohtalokkaan, kulttuurisesti vieraan mallin kopioitavaksi.

Mutta taistelut eivät lakkaa niin kauan kuin asekauppiat - olkoon he sitten Euroopasta, Amerikasta, Etelä-Afrikasta, Lähi-Idästä - toimittavat aseita ja palkkasotilaita rajoittamatta. Kofi Annan on oikeassa: siihen saakka kun se on lo-

LAITTOMAT SIIRTOLAISET - USA:N TULEVAISUUDEN RAKEN-

Kaliforniasta tulee väestöennusteiden mukaan jo aivan uuden vuosituhannen alussa "vähemmistö-enemmistöinen" osavaltio - osavaltio, jossa eurooppalaista alkuperää olevat asukkaat eivät enää ole enemmistönä. Näin tulee luultavasti käymään seuraavan kymmenen vuoden sisällä myös joissakin muissa Yhdysvaltain osavaltioissa.

USA on aina ollut määritelmänomaisesti siirtolaisten maa. Ja aina on osa heistä selvittänyt tiensä maahan ohi virallisten maahanmuuttoväylien. Urban Institutin mukaan työluvuttomia työläisiä oli Yhdysvalloissa vuonna 1886 3-5 miljoonaa, vuonna 1988 2-3 miljoonaa ja vuonna 1992 2,7 - 3,7 miljoonaa. Tällä hetkellä heidän arvioidaan muodostavan koko liittovaltion väestöstä suhteellisesti noin yhden prosentin. National Immigration Forumin laskelmien mukaan noin 43% Yhdysvaltain paperittomasta väestöstä asuu Kaliforniassa. Lukumäärällisesti tämä tekee n. 1,4 miljoonaa ihmistä

Vainotut ja riistetyt veronmaksajat

Foorumin mukaan laittomat siirtolaiset maksavat vuosittain Yhdysvalloissa noin 7 miljardin dollarien edestä veroja, rahoittaen näillä mm. sosiaaliturvaa, vaikka eivät itse kuulu sen piiriin. Kalifornian ja Los Angelesin yliopiston (UCLA) tekemän tutkimuksen mukaan laittomat siirtolaiset tuottavat arviolta 7 prosenttia Kalifornian bruttokansantuotteesta, eli n. 63 miljardia dollaria. Osavaltion talouden saama tuotto yhtä laitonta siirtolaista kohden on näin ollen noin 45 000 dollaria, mukaan lukien lapset, työttömät, vanhukset ja työkyvyttömät. Ja tästä huolimatta Yhdysvaltain oikean laidan poliitikot pelottelevat vaaleista toiseen äänestäjiä laittoman maahanmuuton turmiollisuudella!

Lähes kaikille työluvuttomille työläisille maksetaan Kaliforniassa joko suurinpiirtein minimipalkkaa tai alle sen. Laittomat siirtolaiset työskentelevät tyypillisesti maataloudessa ja elintarviketeollisuudessa, rakennusteollisuudessa ja maan-parannuksessa, hotelli- ja ravintola-alalla, tekstiiliteollisuudessa ja kevytteollisuudessa, kuljetusalalla, vähittäiskaupassa, terveydenhoitoalalla tai kotiapulaisina. He pumpaavat osavaltion talouteen kymmeniä miljardeja dollareita, mutta saavat siitä itselleen vain pienen

osan. Toisinaan heidän työolosuhteensa ovat kuin suoraan komannesta maailmasta.

Yhdysvaltain maatalous on jo yli sata vuotta ollut riippuvainen siirtolaisista ja värillisistä, jotka ovat tehneet pelloilla työt, joita muut eivät ole suostuneet tekemään huonon palkan ja kurjien työolosuhteiden vuoksi. "Ilman meksikolaisia maata-

myös nimitelleet heitä rasistisesti.

Samantyylinen meininki vallitsee muuallakin kuin etelän viljelyksillä. Luoteis-yhdysvaltaisten ruohonjuuritason järjestöjen verkosto julkisti 3.9.1998 raportin INS:n Washingtonin osavaltiossa (jota ei pidä sekoittaa saman nimiseen kaupunkiin itärannikolla) vuoden kahdeksan ensimmäisen kuukauden aikana toteuttamista ihmisoikeusloukkauksista. INS:n asiamiehet olivat ahdistelleet seksuaalisesti, hakanneet ja kidnapanneet työläisiä. Ainakin yksi alaikäinen opiskelija oli siepattu ilman että asiasta oli edes ilmoitettu hänen vanhemmilleen. Muut karkotukset oli toteutettu kodeissa, työpaikoilla ja sairaaloissa. The National INS Raids Task Force of the National Network kirjasi koko Yhdysvaltojen alueelta ajalta heinäkuu 1997 - kesäkuu 1998 kaikkiaan 235 sellaista INS:n ratsiaa, joissa työläisille oli tehty fyysisistä ja psyykkistä väkivaltaa. INS:ää ja Yhdysvaltain rajavartiostoa on myös syytetty ratsioidensa rasistisesta kohdentamisesta. Esimerkiksi Michiganin osavaltiossa oli vuoden 1998 aikana karkotetuista laittomista siirtolaisista kaksi kolmasosaa meksikolaisia, vaikka meksikolaiset eivät muodosta edes yhtä kolmasosaa osavaltion paperittomasta väestöstä.

Oikeuksistaan tietoiset ihmiset

Eivätkö Yhdysvaltain viranomaiset sitten ymmärrä omaa etuaan, kun näin innokkaasti ahdistelevat ihmisiä, jotka rahoittavat sen tuottamia palveluita, vaikka eivät itse voi niitä edes käyttää? Ymmärtävät toki. Työluvuttomat työläiset eivät nimittäin ole mitään avuttomia uhreja, jotka kiitollisina sietävät työnantajiaan mitä tahansa pelkästä maassaolon ilosta. He ovat viimeisten kymmenen vuoden aikana olleet monien lakkojen ja järjestäytymiskampanjojen selkäranka. "Siirtolaisyhdistykset hakevat siteitä ay-liikkeeseen. Tänne tulee Meksikosta ja kaikkialta latalalaisesta Amerikasta ihmisiä, joilla perinteet ja kulttuuri taistella rikkaalla keinovalikoimalla yhtiöitä vastaan" totesi kalifornialainen ay-veteraani Joel Ochoa uutistoimisto IPS:lle 18.10.1998. Latalalaisesta Amerikasta tulevilla siirtolaisilla on siis muodostumassa samanlainen rooli Yhdysvaltain työväenliikkeessä kuin Euroopasta tulleilla ensimmäisen polven siirtolaisilla (eikä vähiten suomalaisilla) oli 1800-luvun

ustyöläisiä, laillisia tai laittomia, loput meistä eivät söisi" toteaa Campaign for Labour Rights -järjestö maataloudessa työskentelevien siirtolaisten asemaa kuvaavassa artikkelissaan.

Yhdysvaltain maahanmuuttoa valvovan viraston Immigration and Nationalisation Servicen (INS) ratsiat ovat laittomien siirtolaisten jatkuva pelon aihe. INS:n asiamiehillä on erittäin suuri valta, jota he myös käyttävät mielellään. Campaign for Labour Rights on kirjannut maataloustyöläisiin kohdistetuista ratsioista pitkän liudan kyseenalaisia käytäntöjä. Laillisia siirtolaisia viety satojen kilometrien päähän kuulusteltaviksi pelkän etnisen alkuperän vuoksi. Ratsioita on toteutettu juuri palkkapäivien alla, ilman että karkotetuille työläisille on lähetetty heille laillisesti kuuluvia palkkarahoja. Työläisiä on karkotettu ilman että heille on annettu mahdollisuutta ilmoittaa kohtalostaan heitä töistä kotiin odottaville puolisoilleen ja lapsilleen. Karkotettavia työläisiä on estetty käymästä vessassa, juomasta ja saamasta reseptilääkkeitään. Karkotettuja on jätetty pennittöminä meksikolaisiin rajakaupunkeihin, kauas kotiseuduiltaan. INS:n asiamiehet ovat

lopussa ja 1900-luvun alussa. Ja aivan kuten silloin, myös nykyään Yhdysvaltain työnantajat ja niitä tukeva poliittinen eliitti käyttävät karkotuksen pelkoa eräänä tärkeänä aseena siirtolaisten järjestäytymisen torjumisessa. Lokakuussa 1998 ilmestyneessä National Network for Immigration and Refugee Rightsin raportissa kuvataan monia tapauksia, joissa työluvattomien työläisten asemaa on käytetty hyväksi heille laillisesti kuuluvien oikeuksien eväämiseksi. Tyypillinen esimerkki on Teamsters Union ja United Farm Workers Union –ammattiliittojen yhdessä Washingtonin osavaltiossa toteuttama omenankerääjien järjestäytymis-kampanja. The Stemilth Fruit Company ilmoitti työläisille että ”täällä ei ole toiminut ammattiliittoa eikä INS ole tehnyt tänne ratsioita. Mutta jos liitto tulee, tulee myös INS”. Tällä uhkauksella yhtiö sai murskattua järjestäytymiskampanjan omilla pelloillaan.

Ja vaikei työpaikalla olisikaan käynnissä järjestäytymiskampanjaa, pitää INS:n uhka palkat alhaalla laittomien siirtolaisten työpaikoissa. Työluvattomat työntekijät eivät uskalla valittaa työlainsäädännön vastaisista työolosuhteista, työajoista tai palkoista Yhdysvaltain työministeriön (DOL) tarkastajille. Tämän tuloksena Etelä-Kalifornian rekisteröityneistä tekstiilitehtaista (joiden työvoima koostuu miltei kokonaan siirtolaisista, enimmäkseen laittomista) noudattaa työministeriön kesällä 1998 tekemän tutkimuksen mukaan työlainsäädäntöä alle 40%. San Franciscossa INS:n ratsiat ovat keskittyneet pika-ruokaloihin, autonpesualalle ja kadunkulmissa työtä kyseleeviin päivätyöläisiin tämä on pitänyt palkkatason alhaalla koko palvelusektorilla ja rakennusteollisuudessa.

Vuonna 1998 Korean Immigrant Workers Association organisoi Los Angelesin korealaisyhteisössä kampanjan alueen ravintoloiden painostamiseksi noudattamaan minimipalkkaja työaikalakeja. Muutama viikkoa sen jälkeen kun työministeriön tarkastajat oli kutsuttu tutkimaan työnantajien väärinkäytöksiä, aloitti INS tarkastusten ja karkotusten aallon korealaisyhteisössä. Staten Islandissa sijaitsevan Laundry-pesulan työntekijät, jotka saivat palkkaa 300 dollaria 72-80 tunnin työviikosta ottivat syksyllä 1998 yhteyttä työministeriön tarkastajiin. Työläisten vaadittua takautuvasti 159 000 dollarin edestä palkkasaatavia, INS teki pesulaan ratsian.

Marraskuussa 1998 työministeriö kuitenkin allekirjoitti INS:n kanssa yhteistyösopimuksen, johon sisältyi pykälä, jonka mukaan työministeriön tarkastajat eivät saa työpaikkatarkastuksen yhteydessä ilmoittaa INS:ään mahdollisesti havaitsemistaan maahanmuuttolakiin rikkomuksista. Nähtäväksi jää noudatetaanko sopimusta käytännössä. INS on jo aiemmin virallisesti sitoutunut olemaan tekemättä ratsioita työpaikkoihin, joissa on ammattiliittoon järjestäytymis-prosessi kesken (USA:laisessa systeemissä ammattiliitto saa oikeuden edustaa jonkin työpaikan työntekijöitä, jos yli puolet

työpaikan työntekijöistä niin ilmoittaa National Labour Relations Board -nimisen viraston - joka myös vastaa Suomen Työtuomioistuinta - järjestämässä äänestyksessä. NLRB:n valvoman äänestyksen järjestäminen on kuukausia kestävä prosessi), mutta ei todellisuudessa kuitenkin ole sitoumustaan noudattanut.

Työnantajien etu tuntuu olleen huomattavasti lähempänä INS:n sydäntä kuin työntekijöiden. Keväällä 1998 INS alkoi satsata sipuliviljelmää Vidalian kaupungin ulkopuolella. Viljelmien omistajien valitettua että ratsiat häiritsivät heidän toimintaansa, INS:n aluevastaava lupasi lykätä ratsioita ja karkotuksia sen verran, että sipulisato ehdittäisiin korjata.

INS ei suinkaan ole ainoa pelon aihe mikä ammatillista järjestäytymistä yrittävillä laittomilla siirtolaisilla on. ”Hankalaksi” rupeava työluvaton työläinen voidaan täysin laillisesti erottaa, koska laki suorastaan velvoittaa työnantajan tarkistamaan että työntekijöillä on työlupa. Laiton siirtolainen ei voi saada työttömyyskorvauksia eikä uuden työpaikan löytäminen ole yhtä helppoa kuin työluvan omaavilla. Kaikista Yhdysvalloissa järjestäytymiskampanjoihin osallistuvista työläisistä erotetaan joka kymmenes. Laittomien siirtolaisten kohdalla luku on varmasti vielä paljon suurempi. Ay-aktiiviksi ryhtyminen on työluvattomille siis varsin riskialtista puuhaa.

Kaikesta huolimatta on siirtolaisten ammatillisen järjestäytymisen historia ollut Kaliforniassa koko ajan voittopuolisesti menestystarina. Aiemmin usein nihkeästi ”amerikkalaisten työpaikat vieviin” siirtolaisiin suhtautuneet Yhdysvaltain ammattiliitot ovatkin viime vuosina tehneet nopeita täyskäännöksiä, erityisesti juuri Kaliforniassa. Vuonna 1998 Yhdysvaltain kirvesmiesten ammattiliitto organisoi BMP-nimisessä kalifornialaisessa maanjärjestysvaurioiden korjausfirmassa militantin työtaistelun, jonka aikana liitto piti mielenosoituksen yhtiön toimiston edessä. Eräs vanhempi valkoinen mies totesi mielen-osoituksessa ympärillään olevia meksikolaisia työläisiä katsoessaan uutistoimisto IPS:lle näin: ”Nämä ihmiset pelastavat liittomme. Olemme kuituneet vuosia ja menettäneet yhä enemmän määräysvaltaa omaan työhömmee.

Jos me selviämme, se tapahtuu siksi, että nämä järjestäytyvät ja liittyvät meihin.” Yhdysvaltain ay-liikkeen viime vuosien suurimpia voittoja ovat olleet suuren UPS-kuljetusyhtiön etniseltä taustaltaan hyvin kirjavan työntekijäkunnan voittoisa lakko vuonna 1997 ja Kalifornian enimmäkseen siirtolaisnaisista koostuvien kymmenien tuhansien kotitaloustyöläisten järjestäytymisen alkuvuodesta 1999.

Sellaiset työntekijäjärjestöt kuin Service Employees International Union, the Union of Needletrades, Industrial and Technical Employees, the United Electrical Workers ja California Labour Federation ovatkin jo ryhtyneet virallisesti ajamaan työluvattomien työläisten aseman laillistamista. AFL-CIO:n järjestösihteeri julisti vuonna 1997 San Franciscossa pidetyssä Asian-Pacific Labour Alliancen kokouksessa että ”Me kaikki olemme agitaattoreita, me kaikki olemme lainsuojattomia. Riippumatta siitä kuinka kauan olemme täällä olleet, Wall Streetin pankkiirien silmissä me kaikki olemme Euroopasta, Keski-Amerikasta tai Meksikosta tulleita siirtolaisia, jotka kaivavat polvillaan maata heidän edessään”.

Tulleet jäädäkseen

Yhdysvaltain laittomat siirtolaiset ovat ryhtyneet järjestäytymään paitsi työläisinä myös siirtolaisina. Detroitissa ovat rajavartioston ja INS:n mielivaltaan kyllästyneet siirtolaisyhteisöt ovat vuosina 1998-99 pitäneet useita asukaskokouksia, joissa ovat tivanneet INS:ltä selityksiä väärinkäytöksiin. INS:n virkailijat ovat olleet yllättyneitä siitä, kuinka yhtenäisessä rintamassa arabit, meksikolaiset ja muualta latinalaisesta Amerikasta tulleet ovat olleet heitä vastaan - mikä osoittaa asukasaktiivien mukaan kuinka vähän he tietävät niiden yhteisöjen elämästä, joissa partioivat. Detroitissa on myös käynnissä kampanja INS:n uuden mammuttimaisen toimistorakennuksen rakentamista vastaan. Toimistoblokki on tarkoitus rakentaa kaupungin siirtolaisnem-mistöiseen osaan. Myös Amerikan alkuperäis-asukkaat vastustavat tätä laittomien valkoisten maahantunkeutujen hanketta, koska se estäisi Detroitin ainoan intiaanille tarkoitetun koulun hartaasti odotetun lisärakennuksen rakentamisen.

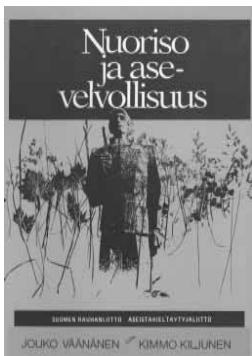
Detroitilainen Ellen Fawr totesi maaliskuun 1999 Industrial Worker -lehdessä INS:n toiminnasta näin: ”Ilman työlupaa USA:ssa työskentelevien ihmisten pidättämisellä ei ole mitään vaikutusta niihin olosuhteisiin, jotka ovat saaneet heidät jättämään synnyinmaansa. Ratsia detroitilaisessa lihapakkaamossa ei estä Anaan lähtemästä El Salvadorista, missä hän ei kykene ruokkimaan lapsiaan. Ratsia Kaliforniassa ei saa Paulia lähtemään Nigeriasta, jossa hänen henkeään uhataan. Ratsiat eivät voi estää eivätkä tule estämään ihmisiä tekemästä sitä mitä heidän täytyy tehdä selvitäkseen tässä maailmassa. Henkilöt, jotka tänään pidätetään ja lähetetään kotiin, ovat samoja, jotka seitsemän kuukauden kuluttua täyttävät vapaat tehdastyöpaikat. INS on tehoton, byrokraattinen hirviö, joka tuhlaa miljardeja dollareita yrittäessään panna toimeen naurettavia lakeja, jotka eivät ole toimeenpan-

Katkelmia alistumisesta ja vastarinnasta

Kirja sisältää viisi artikkelia väkivallattomasta vastarinnasta. Tarkoitus ei ole tarjota mitään yleiskatsausta aiheeseen, vaan sen sijaan valottaa esimerkkien avulla erilaisten ympäristöjen ja tilanteiden kirjoa, joissa väkivallattoman vastarinnan lukuisilla menetelmillä näyttäisi olevan sijansa - ja ehkä myös missä niillä ei näyttäisi olevan. 60 sivua - 1998 - toim. Kaj Raninen - 30 mk

Postikortit

Mielipidevangin opas

Kattava tietopaketti totaalikieltäytymisestä, sekä oheisvastarinnan eri muodoista. 28 sivua - 1998 - 5 mk

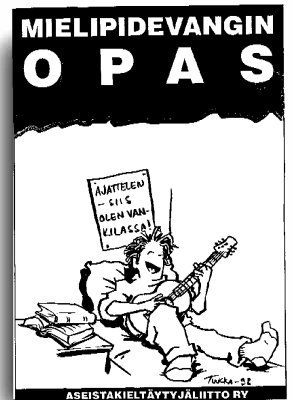
Nuoriso ja asevelvollisuus

Kansainvälinen Rauhantoimisto (IPB) ja Sodanvastustajien Kansainvälinen Internationaali (WRI) järjestivät yhteistyössä Suomen Rahanliiton sekä Aseistakieltäytyjäliiton kanssa 29.11.-1.12.1985 kansainvälisen symposiumin "Nuoriso ja asevelvollisuus". Kirja sisältää symposiumissa pidetyt esitelmät. 288 sivua - 1988 - toim. Jouko Väänänen, Kimmo Kiljunen - 20 mk

Aseistakieltäytyjän maailma

Mitä on pasifismi? Onko väkivalta välttämätöntä? Miksi ja miten kieltäytyä väkivallasta? Mihin sotaan Suomi varautuu? Onko aseettomuus avuttomuutta?... 200 sivua - 1989 - Juha Tuomikoski - 20 mk

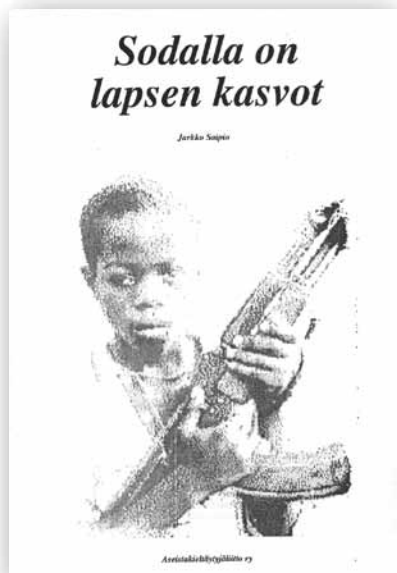
Kaikki miehet aseisiin!?

Puheenvuoroja siviilipalveluksesta ja aseistakieltäytymisestä. 100 sivua - 1985 - toim. Tapani Kaakkuriniemi, Jukka Kanerva - 20 mk

Kurikomppanian kirkonkellot

Toisenlainen tarina sodasta. Kirja seuraa aseistakieltäytyjien matkaa Suomenlinnasta, Pelson soille... 240 sivua - 1996 - Uolevi Aho - 75 mk

RINTANAPIT

16 erilaista - 5 mk /kpl

Katkaistu kivää-
ri

SODALLA ON LAPSEN KASVOT

Aseistakieltäytyjäliiton pamflettisarjan toisena tuotoksena ilmestyi toukokuussa Jarkko Saipion kirjoittama "Sodalla on lapsen kasvot". 16-sivuinen vihko kertoo lasten käyttämisestä sotilaina eri puolilla maailmaa. Varovaisen arvion mukaan lapsisotilaita on tällä hetkellä maailmassa ainakin 300.000. Alle 18-vuotiaita sotilaita käytetään tällä hetkellä 36 aseellisessa konfliktissa, alle 15-vuotiaita 28:ssä.
- 1999 - 5 mk.

ASEISTAKIELTÄYTYJÄLIITTO
RY,

JÄÄHYVÄISET ASEILLE 2 - KO-

JÄSENMAK-

Kuten aina AKL:n jäsenilleen lähettämässä postissa, tämän lehden osoitetarrassa on mainittu päivämäärä, jolloin olet jäsenrekisterimme mukaan viimeksi maksanut jäsenmaksun. Mikäli tuosta päivästä on kulunut n. vuoden verran tai enemmän, olisimme hyvin kiitollisia uudesta suorituksesta lähiaikoina... Jäsenmaksut kun ovat toiminnan ylläpitämisen

Jäsenmaksut vuoden 1999 aikana ovat entiset:

- alennettu jäsenmaksu 30 mk
- perusjäsenmaksu 60 mk
- tukijäsenmaksu väh. 100 mk

Alennetun maksun voivat maksaa palveluksessa olevat sivarit, totaalit joiden oikeusprosessi on kesken ja kaikki maksuvuonna 22 v. tai vähemmän täyttävät - tänä vuonna siis 1977 tai sen jälkeen syntyneet.

Jotkut ovat maksaneet tämän vuoden jäsenmaksunsa ennakoon, muutamat jopa useamman vuoden, mistä esitämme tietysti kiitoksemme. Mikäli osoitetarrassa oleva päivämäärä on mielestäsi väärä, ota toki yhteyttä niin asia korjataan.

AKL:n pankkiyhteys on LEONIA 800 017 - 750 541. Osoitteenmuutokset ja uusien jäsenten osoitteet on varminta ilmoittaa suoraan liiton keskustoimistolle.

SIVARI & TOTAALI

RAUHANASEMA, VETURITORI 3, 00520

www.aseistakieltaytyja-

Pyydetään palauttamaan,
mikäli vastaanottajaa ei tavoiteta

Aseistakieltäytyjäliitto ry

Rauhanasema - Veturitori 3, 00520 HELSINKI

puh. (09) 140 427, faksi (09) 147 297

akl@aseistakieltaytyjaliitto.fi, www.aseistakieltaytyjaliitto.fi

AKL Etelä-Karjala

c/o Anni Kettunen

Valtakatu 64 A 9

53101 LAPPEENRANTA

akl.lpr@aseistakieltaytyjaliitto.fi

AKL Oulu

PL 82

90501 OULU

akl.oulu@aseistakieltaytyjaliitto.fi

AKL Turku

Jokikatu 2-6

20500 TURKU

puh. (02) 233 2493

akl.turku@aseistakieltaytyjaliitto.fi

AKL Hämeenlinna

PL 31

13101 HÄMEENLINNA

akl.hml@aseistakieltaytyjaliitto.fi

AKL Rovaniemi

PL 72

96101 ROVANIEMI

akl.roi@aseistakieltaytyjaliitto.fi

AKL Vaasa

PL 1

65201 VAASA

akl.vaasa@aseistakieltaytyjaliitto.fi

AKL Jyväskylä

PL 367

40101 JYVÄSKYLÄ

akl.jkl@aseistakieltaytyjaliitto.fi

AKL:n sähköpostilista

akl-lista@kaapeli.fi

listalle liitytään lähettämällä viesti:
subscribe akl-lista osoiteeseen majordomo@

kaapeli.fi

